

Ч. 10-12.

30 червня 1924 р.

Ч. 10-12.

ЗМІСТ:

1. В. ОСТРОВСЬКИЙ. „Хлопські сини“. Роман з життя Холмщини. 2. А. ПАВЛЮК. З циклу „Шлях“. Поезії. 3. ГОРАЦІЙ. * * * Поезія. Перекл. В. Заїкина. 4. ПРОФ. В. ЗАЙКИН. М. Драгоманів як історик. 5. РОМАН КУПАЛЬСЬКИЙ. Поезія. 6. МОЛОДЕ ВОГНИЩЕ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ. Україн. Господар. Академія в Ч. С. Р 7. НОМО. Зносини з духами. 8. ЧЕРВЕНСЬКИЙ. Національне питання.	9. ПАМ'ЯТНИК ПІРІ. 10. ВСЕСЛОВ'ЯНСЬКИЙ ГЕОГРАФІЧНО-ЕТНОГРАФІЧНИЙ КОНГРЕС. 11. ЛІТЕРАТУРНЕ ЖИТТЯ. 12. ТЕАТР І МУЗИКА. 13. УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО. 14. ПРОЦЕС ПРО ВБИВСТВО МИТРОЮР'Я! 15. ЖІНОЧИЙ СІТ. 16. СПОРТ І ВИХОВАННЯ. 17. ПРИРОДА, НАУКА, ВИНАХОДИ. 18. З УСЬОГО СВІТУ.

ВАРШАВА.

ЦІНА 1.3Л.

У „НАШОМУ СВІТІ“

беруть участь та зголосили згоду співробітничати:

Номо, посол д-р В. Дмитріюк, О. Дучимінська, проф В. Заїкин, поет П. Карманський, проф. Коваль (Берлін), Купальський, К. Лавринович, М. Левицький, д-р Є. Лукасевич, посол С. Любарський, арт.-мал. Мегник, проф. І. Огієнко, поет О. Олесь, Г. Орлівна, В. Островський, В. Павлович, поет А. Павлюк, арт.-мал. З. Подушко, К. Поліщук, С. Русова, доц. Ю. Русов, О. Салковський, С. Сірополко, О. Сіяч, Тавольга, Фірак (Югославія), Цурковський, І. Чепига, Червенський, сен. Черкавський, пос. Чучмай, О. Шах і інші.

З причини страйку зецерів ми позбавлені були можливості випустити своєчасно поодинокі числа й тому випускаємо число збірне.

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО В КАТЕРИНОСЛАВІ

1. Т. Шевченко. Кобзарь. Перше повне народне видання, в 1 томі, з поясненнями й примітками проф. В. Сімовича. З портретом і біографією. Ц. дол. 1.00, в оправі дол. 1.30 2. Проф. І. Огієнко. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. З малюнками й портретами в оправі. Ц. дол. 0.70 3. С. Єфремов. Коротка історія українського письменства. З малюнк. й портретами. Ц. дол. 0.80 4. Проф. Д. Дорешенко. Короткий курс історії України. З малюнками Ц. дол. 0.60 5. М. О. Ковалевський. Історія Греції та Риму. Для школи та самонауки з 46-ма мал. й картами Ц. дол. 0.30 6. М. Левицький. Граматика української мови. Для самонавчання. В оправі Ц. дол. 0.60 7. Г. Голоскевич. Український правописний словник. З короткими правилами правопису. В згоді з правописом Всеукр. Академії Наук. Видання 5-те Ц. дол. 0.20 8. С. Іваницький і Ф. Шумлянський. Російсько-український словник. 520 стор. великого формату Ц. в оправі дол. 2.00 9. „Ярина“. Українська граматка з читанкою, склав А. Воронець, з 52 малюнками Ю. Магалецького, з додатком: „Як учити з букваря Ярина“ та „Як вести розмови з малюнків“ Ц. дол. 0.30 10. С. Русова. Єдина діяльна (трудова) школа Ц. дол. 0.10 11. С. Русова. Нова школа соціального виховання. Курс лекцій Ц. дол. 0.50 12. А. Кащенко. Оповідання про славне військо запорожське низове. Ілюстрована Історія Запо-	рожжя. Понад 200 мал. і карт. Ц. дол. 1.00, в опр. 1.30 13. А. Кащенко. Зруйноване гніздо Південь з часів скасування Січі. Ц. дол. 0.16 14. А. Кащенко. На руїнах Січі. Історичне оповідання. Ц. дол. 0.04 15. А. Кащенко. Мандрівка на Дніпрові пороги. Оповідання. Ц. дол. 0.06 16. А. Кащенко. Над Кодацьким порогом. Істор. опов. Ц. дол. 0.05' 17. А. Кащенко. Борці за правду. Істор. опов. Ц. дол. 0.30 18. А. Кащенко. Під Корсунем. Іст. пов. Ц. дол. 0.30 19. А. Кащенко. Славні побратими. Істор. опов. Ц. дол. 0.10 20. А. Кащенко. Кость Гордієнко-Головко, останній лицарь Запорожжя. Ц. дол. 0.10 21. А. Кащенко. З Дніпра на Дунай. Оповідання з часів скасування Січі. Ц. дол. 0.25 22. Д. Мордовець. Гетьман Петро Сагайдачний. Істор. опов. Ц. дол. 0.20 23. О. Рогова. Тиміш Хмельниченко. Істор. повість з малюнк. П. Холодного Ц. дол. 0.30 24. А. Чайківський. Козацька помста, опов. з козацької старовини Ц. дол. 0.20 25. М. Григорович. Як Ірландія здобула собі волю Ц. дол. 0.12 26. Ю. Гай. Весняні квітоньки. Співаник для дітей Ц. дол. 0.20 27. С. Русова. Серед рідної природи. Оповідання. З малюнками Ю. Русова. Ц. дол. 0.16 28. Українські народні казки (Зі збірника Рудченка), з 42 мал. Ю. Магалецького. Ц. дол. 0.30

ПОВНИЙ КАТАЛОГ В-ВА БЕЗПЛАТНО.

ПРОДАЖ ВИКЛЮЧНО ЗА ГОТІВКУ. КНИЖКИ ВИСИЛАЮТЬ НЕГАЙНО.

На більші замовлення — 25—40% знижки.

Гроші (невеликі суми) можна прислати листом, а краще переказами на Конто Е. Wyrowuj, Земельний Банк Гіпотечний. Львів, або — Živnostenská Banka, Praha, або — Wiener Bankverein, Wien, або просто на адресу:

Eug. Wyrowuj, Berlin SW 47, Yorkstr. 84 II.

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ! УЖИВАЙТЕ ВСІ!

ЛИШЕ
СВОГО
МИЛА

„МУТА“

ЛИШЕ
СВОГО
МИЛА

першої української фабрики

Львів, вул. Потоцького № 58.

КООПЕРАТИВАМ ВЕЛИКИЙ ОПУСТ.

Видавництво „РУСАЛКА“

Львів, Куркова 10.

друкує слідуєчі календарі на 1925 рік:

- 1) „Господарський Календар“ на 1925 рік, багато ілюстрований, 10 арк. друку великої вісімки.
- 2) „Веселий Календар“ на 1925 рік, того ж формату, ілюстрований.

ОГОЛОШЕННЯ до обох Календарів приймаються по ціні 50 зол. польськ. за сторінку.

Адреса Редакції: „РУСАЛКА“, ЛЬВІВ. КУРКОВА 10.

Ч. 10-12.

Варшава 30 червня 1924 р.

Ч. 10-12.

Розвиток автомобілізму в Америці.

Оскільки інші держави світу сягнули вперед у своїй культурі, свідчить не тільки височінь науки й штуки взагалі, але й кількість випродування тих чи інших предметів.

Все це за-для того, що самоход в Америці вже не є річчю збитку, а вважається за предмет конче потрібний, як у нас, наприклад, кінь, віз, віл і т. п. В Америці самоходом їздять, самоходом оруть поле, са-

З'їзд публіки на самоходах під час гонок в Indianapolis'і в Америці.

Звернемо, наприклад, увагу на продукцію самоходів в Америці. В Сполучених Державах Півн. Америки щорічно випродується коло 3,000,000 шт. самоходів. Одна фабрика Ford'a в Detroit випускає щоденно більш 5,000 шт.

моход пристосовують як силу до порушення інших машин.

Самоходовий рух в Америці вважається не тільки за ліпший але й дешевший.

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

ХЛОПСЬКІ СИНІ.

Роман

з життя Холмщини (1905—1924).

Частина перша.

I.

КЕДІЛЯ. Село огорнуте тихим спокоєм відпочинку й радістю теплого літнього дня. На дорозі бавляться діти, бігають, голосно гукають. На призьбах сидять старші та ведуть поважні розмови про свої буденні справи. А молодь, дівчата та хлопці, десь у садках та на загумен-

ках дзвінко сміється та співає. Іноді спів лунає одночасно у кількох місцях.

До школи, що стоїть край села, підійшов учитель з сусіднього села, Захарчук, із студентом Зарубою. Захарчук відчинив фіртку, пропустив уперед студента, знову зачинив її за собою і, глянувши на відчинене в школі вікно, сказав:

— Мабуть, є вдома. Ходім.

Пішли старанно вичищеною доріжкою, по боках якої привітливо дивилися на них куці агристу, поричок, а серед них — маки, всяка інша городина й квітки.

— Видно, що добре господарює, — зауважив басом Заруба.

— Ще не те побачиш. Знаменита голова. І чорт зна чого він тільки тут пропадає. Пішов би далі вчитися — чоловіком був би. Та бач — до спідниці пришився.

— Що, має кого?

— В тім і біда, що має й не має, та й не буде мати. До попівни залицяється. Ха-ха-ха! Не для пса ковбаса. Протоіерей радше похоронить доньку, ніж за сільського вчителя віддасть.

Увійшли на ганок, який весь обріс вином. Захарчук нахилився й почав заглядати до вікна.

— Подивись, — шепнув студентові, манячи його рукою, — голий, увесь голий, бігме, як Адам... Казав я тобі, що оригінал.

У той час на дорозі загуркотили колеса. На міському фіакрі їхав молодий офіцер у блискучій уніформі. Діти повибігали на дорогу, щоб подивитися на невидану ресорову бричку та на офіцера. Візник вдарив батогом по анемичних ковях і раптом звернув до дому священика.

— Так, — замурмотів Захарчук, — о цей кохає, а той хапає. — І повернувшись до вікна, гукнув: — Гей, Діогене, відчини ж бо свою бочку!

У вікні показалася гола постать господаря хати. Побачивши гостей, учитель Олесіюк повільно гукнув:

— Зараз, тільки одягнуся трохи.

Через хвилину скрипнув заіржавілий замок і Олесіюк, уже до пояса одягнений, але без сорочки, як козак з картини Ріпина, почав вітати гостей.

— Рекомендую, — сказав Захарчук, — мій сусід, студент і революціонер Заруба.

— Не папляй, — незадоволено кинув Заруба, здоровкаючись з Олесіюком, — хочеш до „кози“ мене посадити чи що?

— Чи раніш чи пізніш, а на Сибіру будеш, — відпер Захарчук, — сідай, бо господар не має звич-

ки гостей просити. А їсти маєш що? — звернувся він до Олесіюка.

— Хліб та солені огірки.

— То й добре! — і витягнув з кешені пляшку. — Заруба, витягай ковбасу! Ми з запасом; бо знаємо, що в тебе, крім поезій, нічого немає.

Пляшка урочисто станула на столі у весь свій зріст, а поруч неї поважно лягла своїм величезним колом запашна підсушена ковбаса.

Олесіюк вийшов до кухні й приніс буханець хліба та миску огірків. Захарчук узяв мовчки шклянку, намірив чвертину, випив і передав Олесіюкові. Той також мовчки зробив те ж саме. І шклянка пішла довкола. Коли черга знову дійшла до Олесіюка, він підвів шклянку, потримав її де-який час у повітрі й знову опустив.

— Ні, огидно якомсь, ледве зберемося — зараз горілка, п'яцтво, й в той час, коли душа прагне чогось кращого, вищого.

— Так, — кивнув головою Захарчук, — і так завжди й всюди. Учителство п'є й втопає в багні... Але що ж воно має робити із звязаними руками? Коли немає для енергії виходу, то треба її вбити. Не ми одні — вся Росія її вбиває, заливає горілкою... Пий же, революціонере, в тюрмі не дадуть...

— Семене Павловичу! — пролунав несподівано за вікном дівочий голос, — можна до вас?

Олесіюк скочив із скринки, на якій сидів через брак третього стільця, й заметушився.

— Зараз... прошу! — гукнув і вибіг до другої кімнати.

Ввійшла панна Ніна, донька місцевого священика; за нею семинарист — хлопський син, як сам він себе з пихою називав. Поздоровкавшись з гістьми, панна Ніна без церемонії сіла за стіл, енергійним рухом голови відкинула з чола коротко острижене волосся й, шпурнувши в куток свого кийка, сказала:

— Що, заливаєте горенько?

— І сумління, — додав Захарчук.

— І вам не соромно?

Студент спустив голову. Захарчук же, навпаки, глянув прямо в її глибокі прозирлі очі.

— А ви на нашому місці що робили б?

Вона не відповіла, лише замислилась.

— Чи можемо ми, — продовжував Захарчук, — виладовувати свою енергію так, як прагне душа й вимагає сумління? Ми ж німе, бездушне знаряддя в руках чужинців. Ми вчимо не тою мовою, якою треба, й не тому, чому треба, й не так, як треба. Знайте, завів я в себе хор, балакаю з селянами й дітьми „по-хлопському“, бо і я хлопський син. І що ж — раз-у-раз відвідують мене полїцаї. А вчора ревізію зробили, книжок „малоруськи шукалих“. Бачите, яка страшна зрада.

— Так, — у роздумі сказала панна Ніна, — і мені іноді так обридне, так обридне наше сіре життя, що теж хочеться вбити душу, затуманити розум. Знаєте що, налейте й мені. Вип'ю й я з вами. Гей, філософе Плятоне, — звернулася до семинариста, — сідайте ближче, будете теж пити.

Перше купання.

Семинарист покірливо присунув до стола ще якусь скринку й сів.

— Ну, й чого ж ви всі такі нудні, — напів з плачем, напів із сміхом застогнала панна Ніна. — Я так не хочу. Смійтеся, жартуйте, жийте. Або хоч пийте! Гей Семене Павловичу, їдьте до нас, бо заснемо з нудоти.

Олесіюк вийшов уже одягнений, причепурений.

— Не дивуйтесь, панно Ніно, що ми п'ємо. Життя наше таке, що лячно дивитися на нього твезими очима.

— Знаю. Вже тут плакали передо мною ваші колеги. І тому хочу випити з вами. Ну ж, філософе Плятоне, хлопський сину!

Карі очі її блестіли, енергійне обличчя сяяло пориванням, а голос дзвонив так безжурно, що всі чотири пари чоловічих очей запалали вогнем захоплення.

Не пройшло й п'ятнадцяти хвилин, а настрої гостей вже дуже змінилися. Повідчинялися найтаємніші комірочки молодих сердець і з рожевих вуст лилися скриті мрії, бажання, стремління; розгорталася жалі й жага волі; вибухали вогнем розпач і туга.

Панна Ніна, кашляючи від диму цигарки, якою почастивав її семинарист, підвелася з крісла й забалакала:

— Панове, в Росії почалася революція. Всі незадоволені сучасним, усі прагнуть і ждуть чогось кращого. Наше життя на Холмщині нудне, тяжке, ненормальне. Тому й ми повинні щось робити, кудись йти, чогось бажати. Пропоную відкрити мітинг. Хай висловиться кожний, що треба нам робити на Холмщині.

— Панно Ніно, — зауважив сміючись семинарист із своєю штучною бурсацькою повагою, — вам відомо, що ми всі, скільки нас тут є, закохані в вас; скажіть нам краще, кого ви кохаєте чи кого ще покохаєте. Це буде цікавіше за мітинг.

Панна Ніна, в голові якої вже шуміло, обурилася.

— Ви реакціонер, ви дивитесь на нас, жінок, як на панночок, як на майбутніх дружин, няньок та кухарок. Спізналися з своїм народженням. Чи ви знаєте, що ви таким відношенням до жінок ображаєте мене?

Семинарист, який давно був закоханий у панні Ніні, почав невдало виправдуватися.

„Загоймо рану цілочим бальзамом“, — раптом заспівав Олесіюк і наповнив шклянки.

— Панове, — сказав він, ставлячи на стіл пусту пляшку, — пан Заруба, щось зарубав собі на носі й тепер хоче висловити.

Студент, поправивши білого китиля й роздувши для більшої поваги горлянку, почав своїм басом поправною російською мовою.

— Згожуюсь з панною Ніною. Чудова нагода й відповідний настрій, щоб влаштувати мітинг і висловитися, що ми вважаємо за необхідне робити. Але, панове, поліція й без цього за кожним з нас стежить. Кожне необережне слово після того, як ми звідси розійдемося, заведе нас до тюрми, а може й на заслання.

— Годі!—гукнула панна Ніна, скакуючи з крісла, — пропоную підняти два пальці й дати урочисту обітницю, що все, що буде тут сказано, на ціле життя залишиться таємницею. А хто спровокує, того я застрілю власною рукою, — і вона підняла вверх випещеного біленького й ніжного п'ястучка.

— Присягайте, — сказав Олесіюк, — і цілуйте.. ручки панни Ніни.

— Присягаємо! — гукнули весело всі й почали штовхатися до панни Ніни, щоб швидче поцілувати її ручку.

— Я головою, — оголосила панна Ніна.

— Згода!

— Вношу заяву, — сказав Олесіюк, трохи червоніючи, — чи зможете, панно Ніно, головувати? до вас приїхав Москвин сватати вас і, мабуть, чекає там.

— Тим радше буду тут з вами сидіти, — підкреслила панна Ніна. — Починаймо. Хто забірає голос? .. Попереджую, дебати відчиню після того, як усі ми висловимося..

Почалися п'яні, трохи незв'язані, але щирі промови, повні глибоких, досі не висловлених таємниць серця. Останньою промовляла панна Ніна. Молодь слухала одні одного з великим зосередженням і увагою, навіть з благоговінням, якимось інстинктивно відчувуючи, що ця забава має життєве значіння й відіграє роль в майбутньому.

— Резюмую, — нарешті виступила панна Ніна.

„Пан Заруба не відділяє народу Холмщини від росіян і холмської справи від справ Росії; за єдиний шлях для нас вважає—загальну російську революцію, яка дасть усім і волю й щастя.

„Пан Захарчук — мазепинець, сепаратист; на його думку, російський соціаліст буде також винародовлювати й гнобити українця, як і монархист і тому бачить спасення—в українській революції, яка доведе до незалежності України.

„Пан Олесіюк висловив свої лише практичні міркування, залишаючи на боці теоретичні; його цікавить лише Холмщина й він хотів би знайти для неї формулу праці при всяких обставинах, бо доки російська революція перемінить життя, чи Україна буде незалежною, Холмщину спольонизують і окатоличать сусіди. Його девіз: не чекати, а робити те, що можна й скільки можна зараз.

„Пан Плятон вважає, що революція розвалить Росію й віддасть нас у руки ще гірших сусідів; і тому з двох лих треба вибрати легше—монархію.

„А моя думка,—закінчила панна Ніна, — руйнувати сьогоднішній режим усім вкупі, а потім коли кайдани будуть п'рвані, хай кожний іде куди хоче.

— Але тепер, тепер що робити?—вигукнув горяче Олесіюк,—хібаж не бачите, як після оголошення релігійної телеранції католики тероризують наш народ, як селяне вагаються, скільки є ренегатів, як ми втрачаємо село за селом, як русифікація допомагає нашим ворогам... винародовлювати нас?

З'явся загальний гомін. Стримані від де-якого часу пристрасти вибухнули неначе згнічені гази. Посипалися з усіх боких як шпильки гострі й як стріли дикунів отруєні репліки. Про спокійну критику не могло бути й мови.

— Русифікація! польонізація! вороги! — сатирично вигукував студент Заруба, звертаючись до семинариста, а іноді й до Олесіюка, — все це вигадки монархистів, щоб виправдати свого нагая. Скажіть краще одверто, що боїтеся волі й воліте жити в тюрмі.

— Ні, — кричав семинарист, — я побоююсь того, щоб, зруйнувавши тюрму, ви не опинилися без даху над головою.

— Дах наш — блакитне небо! — зауважив Захарчук, — ми віками звикли до нього на широких степах! Руйнувати тюрми!

— І геть чорносотенців! — вигукнув революціонер.

— Кого ви називаєте чорносотенцем? — спитався семинарист, наступаючи на студента й штучно робляче „грізне“ обличчя.

— Таких, як ви? — спокійно відповів Заруба.

— А ви фокстерер від революції — крутитесь лише та гавкаєте, — кинув йому семинарист.

— Як ви смієте! — наступав на нього студент, — як ви смі-є-те?

Панна Ніна, яка весь час то блідла, то червоніла, нарешті промовила:

— Панове, як будете сваритися, то, даю слово, зараз піду...

Жадні гарячі заклики, переконування, льогічні докази не зробили б того, що зробили ці два слова: „зараз піду“. Молоді люде в одну мить замовкли, хоча в глибині їх душі ще кипіло й обличчя були червоні.

В цей момент відчинилися двері, й на порозі з'явився брат Ніни, студент Коля, а за ним — офіцер Москвин. Ці несподівані відвідини цілковито збентежили присутніх. Вони мали вигляд людей, захоплених на злочині. Це зауважив Москвин і, поки студент Коля здоровкався, він уважно й підозріло придивлявся до гостей. І від цього їхнє збентеження ще більше зростало. Потім майже кожний з учасників „мітингу“ з де-якою тривогою думав: „А чи часом не підслухав“...

Один Олесіюк про це не думав. Його думки, навіть більше — вся істота, були зайняті чимсь іншим: він зауважив, що гарячий, красномовний студент Заруба зробив вражіння на Ніну. Й це пустотило його душу і підризувало енергію.

(Продовження буде).

АНТІН ПАВЛЮК.

З циклю „ШЛЯХИ“.

Весна.

Розтали вже слова останні
— (той дим розтаня на пероні)...
Свічки червонії каштани
до сонця палять; чути: дзвонять
в селі далекому за лугом —
там дівчина-весна задумна
іде, — всміхається... Їй туга,
їй радість, — сміх; а може суму,
а може болю чаша повна...
це, як лязурок, ясне небо...
...Слова розтаня молитовні
нижу в останнє... Може треба —
у тую далечинь дзвінкую —
тій дівчині-весні ласкавій
сказати: пісню щастя чую
та слів нема... усі віддав їй...

Воля.

Ночі... дні.. потоки... зливи... грози...
По-над шляхом білії берези...
Так би і текло...
Та ні! Одного ранку
Серце взяв, поклав його на леза,
Коливав, як ранок млу у полі,
Гострим промінем поїв, — поїв
Та краяв...
...По-над шляхом білії берези —
Пісня жит і голя, — до безкраю.

ГОРАЦІЙ.

Втікаєш ти від мене, ваче сарна,
що шлях згубила й матері шукає,
й біжить по скелях манівцями марно,
як найтихіший шелет зачуває.

Не лев я з африканської пустині
і не збираюсь тебе розірвати...
Не можна зрілій, молодій дівчині
при матері завжди перебувати.
Тобі вже час віддатися мущині
і мужніх пестоців пора зазнати.

Чи листям угорі вітрець колисне,
чи у зеленому кусті ожини
сучок під ящіркою ледве трісне,
дріжать у неї серце і коліна.

Переклад ВЯЧЕСЛАВА ЗАЇКИНА.

ПРОФ. ВЯЧЕСЛАВ ЗАЙКИН.

М. Драгоманів, як історик.

(У 29 роковини смерті — 17 червня 1895 р.).

ИХАЙЛО Драгоманів по своєму фахові був істориком, але історичних писань він залишив дуже мало. Свою письменницьку діяльність найширше розгорнув Драгоманів у 1870-их і 1880-их роках, під той час, коли в російській державі на

українське друковане слово впали найбільші цензурні утиски, а політичне життя українське ніби зовсім припинялося на Великій Україні; майже всі великоукраїнські діячі в той період відмовлялися від усяких політичних плянів і обмежували свою працю рямцями чистої, неполітичної культури; український рух набірав переважно книжного та кабінетного характеру. При таких обставинах досліди в різних галузях українознавства в 70—80 роках широко розвинулися; особливо багато зроблено було за ті два десятиліття на полі української етнографії та історії. Такий напрям українського руху викликав дуже гостру оцінку й критику з боку Драгоманова. У „Чудацьких думках про українську справу“ та в інших своїх творах він різко виступив проти „культурництва“ й „аполітизму“ й закликав до громадської, політичної праці. Бажаючи своєю особистою діяльністю витравити помилки інших провідників українського руху, Драгоманів найбільшу увагу звертав на справи громадсько-політичні: будучи високо-талановитим ученим, маючи самостійні й дуже інтересні погляди історичні, він офірував свої наукові нахили обов'язкам громадянина; коли ж йому казали, що він занедбує свій фах — історичну науку, він відповідав, що воліє творити історію, ніж писати її.

І всеж Драгоманів займає визначне місце в українській історіографії, а його історичні погляди мали великий вплив, може, не стільки на тогочасних істориків, як на сучасних нам учених. З посеред представників нової в нашій історіографії „державницької“ школи більш поступові, як нпр. проф. Дм. Ів. Дорошенко та Ів. Кривецький, безперечно перебувають під впливом Драгоманова: вони залюбки цитують і посилаються на писання Драгоманова, засвоюють його негативну оцінку й критику методів та ідей „народницької“ школи в українській історіографії, й, здається, вважають Драгоманова до певної міри своїм попередником на полі історичної методології та історіософії. Але мусимо тут зазначити, що інші представники „державницької“ історичної школи більш консервативні, як напр. Вяч. Липинський та проф. Ст. Томашівський, стоять дуже далеко від Драгоманова.

Спеціально історії України присвятив Драгоманів невеличку популярну книжечку „Про українських козаків, татар та турків“ (яка не має більшого значіння), загальний огляд нової україн-

ської історії „Пропавшій час. Українці під московським царством“ (якого Драгоманів, на жаль, написав тільки самий початок) та де-кілька рецензій, в тому числі дуже цікаву рецензію на розвідку М. Сергієнка (проф. М. С. Грушевського) „Громадський рух на Україні в половині XIII в.“.

Де-кілька невеликих начерків написано було Драгомановим з загальної історії та історіософії, нпр. „Рай і поступ“, „Старі хартії вільностей“ (не скінчений) то що.

В політичних писаннях Драгоманова, як нпр. „Чудацькі думки про українську справу“, „Восточная политика Германии и обрусение“ (1872 р.), та в багатьох інших розкидано чимало уваг, цінних для української історії, історіософії та історіографії.

Так само багато цікавих і важливих думок і поглядів з приводу різних історичних питань є в опублікованих листах Драгоманова до різних учених (нпр. до Ів. Франка).

М. Драгоманів.

Нарешті, велике значіння для історії України мають де-які етнографічні праці Драгоманова, наприклад, видані ним спільно з Вол. Антоновичем „Историческія пѣсни малорусскаго народа“ (2 томи; Київ. 1874—1875) і видані самим Драгомановим „Політичні пісні українського народу XVIII—XIX в., з увагами М. Драгоманова“ (два випуски; Женева, 1883—1885), „Нові українські пісні про громадські справи (1764—1880)“ (Женева, 1881) та інші.

З погляду історії особливу вагу має перший том „Исторических пѣсень малорусскаго народа“, в якому були зібрані українські пісні старої князівсько-дружинної доби (IX—XIII віків) та пісні про боротьбу з татарами й турками. До видання цього збірника вважалося,

що в українській народній поезії нема пісень князівсько-дружинної доби. Ця відсутність поетичних пам'яток в українців про старо-князівські часи, поруч із численним „билінним“ епосом (який походить ніби від старо-князівських часів) у північних росіян, наче б то викликало питання, чи можна вважати українців нащадками старо-князівської „Руси“, чи може справді, як гадав російський історик М. Погодін, мешканці стародавньої наддніпрянської „Руси“ перейшли на північ, а на їхнє місце відкілясь із Заходу прийшло інше населення, яке натурально не згадує в своїм піснях про часи старо-князівської „Руси“.

Драгоманів і Антонович своїм збірником доводили, що в українців зберіглося велике число історичних пісень від часів старо-князівської „Руси“. Де-які з російських етнографів (у тому числі й великий російський учений Ол. Веселовський), а також визначний хорватський лінгвіст В. Ягіч пробували заперечувати приналежність пісень, зібраних у першому томі „Историч. пѣсень“ до старо-князівської доби.

Але, в результаті цієї полеміки, в якій визначну роль відіграв М. Костомарів, ставши по стороні Драгоманова й Антоновича, було остаточно доведено, що, не зважаючи на бурхливі історичні події в житті українського народу в XII — XVIII віках, які мусили в значній мірі затерти в пам'яті народній спогади про стародавні часи, все ж збереглося в українській народній поезії чимало пісень давньої князівсько-дружинної Надніпрянської Русі. Тепер, у наші часи, це питання вже не підлягає сумніві.

Велике значіння для української історії мають історіофічні й методологічні нариси та уваги М. Драгоманова, перш за все його критика історичних писань української „народницької“ школи, яка цілковито панувала протягом усієї другої половини XIX століття в українській історичній науці.

Фундатором української історичної „народницької“ школи був Микола Костомарів, найвизначнішими представниками її зробилися Володимир Антонович і Михайло Грушевський; а найбільш різко народницькі історичні погляди проявилися в творах Олександра Лазаревського та Олександри Єфименкової. Майже єдиним противником „народницької“ школи серед українських істориків 2-ої пол. XIX в., крім Драгоманова, був П. Куліш; та через те, що Куліш не мав сталого й певного історичного світопогляду, Кулішева критика історичного „народництва“ не мала ніякого впливу; тим більше, що сам Куліш (і то не тільки на початку своєї наукової діяльності, але не раз і на схилі свого віку) висловлював часами „народницькі“ ідеї у своїх історичних та поетично-історичних творах.

Українські історики „народницького“ напрямку, від Костомарова до Мих. Грушевського, найбільшу увагу в своїх історичних дослідках звертали на життя народніх мас; не визначні люде та героїчні чини притягали їхню цікавість, а сіра маса працюючих; не державні установи й не військові походи та політичні комбінації змальовували історики — „народники“, а народній побут, народні стремління до поліпшення свого добробуту й до волі; з особливими інтересом і симпатією освітлювали вони такі історичні моменти, коли трудові маси виступали активно в обороні своїх інтересів, нпр. конфлікти віча з князями в XI—XII віках, рух „татарських людей“ у XIII в., селянські повстання в XV віці в Західній Україні (нпр. повстання Мухи), козаччина XVI-го й 1-ої пол. XVII-го віку, опозиція запорожців гетьманському урядові, гайдамаччина й т. ин. При цьому залишалися в тіні або й зовсім ігнорувалися істориками „народницького“ напрямку

прояви державної творчості українського народу — форми й зміст української державности (в періоди незалежного та автономного життя України) та змагання до утворення власної незалежної держави (в ті часи, коли Україна тратила незалежність).

Єдиним критерієм при оцінці історичних явищ істориками — „народниками“, був „інтерес трудового народу“, або народня воля та народній добробут. Українські „народники“ взагалі, й історики — „народники“ зокрема, — як писав один із визначних представників українського народництва (етнограф та історик укр. мови П. Житецький), поклонялися народові, як животворчій стихії, яка мусить дати відповідь на всі питання про індивідуальне щастя й щастя людства“..; основною ідеєю „народництва“ взагалі була „ідея народоправства, яку відчував колись народ український у своєму власному життю, й яку мусимо ми знову викресати з душі народньої, щоб поставити ідею цю осередком політичного й соціального життя“. Все, що не відповідало цій ідеї в українській історії, визнавалося істориками — „народниками“ за негативне. Державну діяльність, ворожу ідеї народоправства, вважали вони шкідливою; а повстання трудових мас проти державної влади в обороні своїх інтересів розглядали як безперечно справедливий рух; всі українські історики народницького напрямку були переконані, — як свідчить проф. М. Грушевський, — що в конфліктах народу і влади вина (завжди) лежить по стороні влади“.

Прикладаючи такий критерій до нашого минулого, історики — „народники“ дали цілком негативну оцінку державної діяльності тих великих діячів України, які мусили (часто в інтересі Держави Української) обмежувати народоправство й робити всупереч інтересам трудових мас, як нпр. король Данило — в XIII віці й особливо українські гетьмани XVII—XVIII віків. Де-які з істориків-народників (як каже проф. Д. І. Дорошенко) наче навмисне вишукували темні боки в житті Української Гетьманської Держави, в діяльності її уряду та в поступованні всієї козацької старшини, цілком ігноруючи державницькі стремління й культурні заходи гетьманів і старшини. Таким однобічним освітленням історії Гетьманщини особливо відзначаються твори О. Лазаревського та О. Єфименкової*).

(Закінчення буде).

*) Проти такої надмірної однобічності висловлювався нав. Мих. Грушевський, сам прихильник народницького світогляду („Пам'яті Ол. Лазаревського“ — „Записки Наукового Товариства ім. Шевченка“, т. 47; Львів, 1902. Стор. 4—5).

РОМАН КУПАЛЬСЬКИЙ.

НЕЗНАЙДЕНІЙ.

Я Сонця син, я промінь Бога,
Я вічно юний внук віків
Мій дотик — полум'я Сварога,
А ласка — пестощі світів.

Тебе одну я в Царство Казки
Внесу зазоряним крилом
І п'яні, дикі, тьмяні ласки
Вплетем у всесвіту псалом.

Тебе люблю, Тобі молюся,
Тебе шукав мільйони літ,
Тобі коханням розіллюся
І буду весь — Тобі привіт!

Молоде вогнище української культури.

Українська Господарська Академія в Ч. С. Р.

ВОРЧИМИ зусиллями української еміграції на гостинній землі Чехословацького народу покладено міцні підвалини української національної культури. Найвидатнішим проявом цієї культурної праці нашої інтелігенції є „Українська Господарська Академія в Ч. С. Р.“, осідком

якої є місто Подєбради.

Організаційна праця по створенню Академії розпочалася перед двома роками. До читання викладів приступлено в кінці літа 1922 року. З того часу розвиток Академії пійшов наперед швидким темпом і на сьогодні, завдяки значній матеріальній підтримці з боку уряду Чехословацької Республіки, Академія творить собою правдиву високу школу з трьома основними відділами, значною кількістю навчально-допомогових закладів у формі численних кабінетів, лабораторій і т. инш., праця в яких переводиться під керівництвом відповідних фахових сил — у більшості українських і подекуди професорів чеських вищих шкіл, запрошених до викладів в Академії.

дають по-над 90 підручників з обсягу різних дисциплін. Технично цю справу переводить „Видавниче Т-во при У. Г. А.“, що повстало з приватної ініціативи групи професорів та студентів.

Ініціативи не бракує і в інших галузях академічного життя; з почину самого студентства організовано поверх п'ятнадцяти різних фахових гуртків (наприклад: агрономичне т-во, лісоспілка, т-во пасішників та инш.), а також гуртків мистецьких та спортивних.

У цілому студентство об'єднане в „Академічну Громаду“, яка керує всім життям студентства й видає два власні органи (з них один періодичний).

В сучасний момент Академія має наступний склад: професорів — 5, доцентів — 21, лекторів — 11, асистентів — 6, лаборантів — 1.

Загальна кількість слухачів на II та IV семестрах виносить 383 особи; з них на агрономично-лісовий відділ припадає 153, на сільсько-господарсько-інженерний — 100, на економічно-кооперативний — 130. Крім названих вище осіб лекторського складу до читання лекцій в Академії запрошено 14 професо-

Праця студентів на розсаднику під керуванням проф. Іваницького.

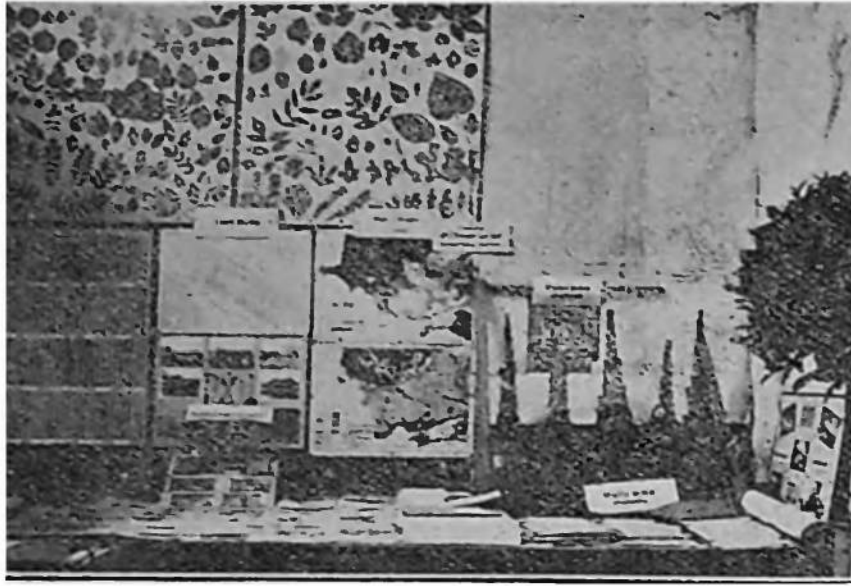
Кожний з трьох відділів поділяється на підвідділи, відповідно до головних спеціальностей, так відділ сільсько-господарсько-інженерний поділяється на підвідділи: технологічний та меліоративний; відділ агрономично-лісовий має підвідділи: агрономичний та лісовий; відділ економічно-кооперативний складається з підвідділів: економічного та кооперативного. На кожному з підвідділів намічено крім того декілька спеціальностей. Курс навчання в Академії (що відповідає нормальному програмі вищої господарчо-технічної школи) розраховано на три роки; але, вважаючи за фактичну неможливість навіть при найбільш напруженій праці студентства та професури виконати програм навчання в означений обмежений термін, — керуючі кола Академії порушили перед відповідними урядовими колами посередництво що — до переходу з трьохлітнього курсу навчання на чотирирічний.

Культурно-наукова праця, що переводиться в стінах Академії, не обмежується справою читання викладів та переведення вправ; за короткий час існування Академії професурою написано й видруковано літографським способом 960 аркушів друку, що скла-

рів Вільного Українського Університету в Празі та чеських вищих шкіл.

З метою ознайомлення чеського громадянства з вислідами своєї двоохлітньої праці Академія влаштувала 22-23 квітня ц. р. виставку професорських та студентських праць та навчально-допомогових засобів. На святі відкриття виставки були присутні високі гості: представники міністерства земельних та закордонних справ, ректор пражського карлового університету, директор українського педагогічного інституту, ректор вільного українського університету та инші. Виставка була прилюдним іспитом для професури та студентства Академії перед громадянством та урядом Чехословацької Республіки. Є певні підстави сказати, що названий іспит був складений блискуче. Про це можна міркувати по великому зацікавленню, яке виявили до виставки різноманітні чеські кола і по тих офіційних промовах, які виголосили представники міста Подєбрад. На прохання останніх виставка була продовжена ще на один день, в який її відвідали головним чином шкільні екскурсії з сусідніх з Подєбрадами міст.

В днях 15-20 травня ц. р. відбулася в Празі сільсь-

Частина експонатів Академії на Сільсько-Господарчій виставці в Празі 15—20 травня 1924 р.

ко-господарська виставка, в якій взяла участь і Українська Академія в Подєбрадах (Чехословаччина). Гарно

прибраний кіоск з експонатами Академії викликав велике зацікавлення у чужинців (між іншим досить уважно приглядалася до експонатів екскурсія поляків). Зокрема дуже цікавилися науковими виданнями Академії і працями студентів. За виставлені експонати Академії присудили дві нагороди: за всі експонати — державний диплом і за праці студентів з лісівництва (колекції лісових деревин, трав і т. п.) — диплом признання Хліборобської Спілки (Земельська єднота Ч. С. Р.). В минулому році Академія рівнож брала участь у виставці й одержала нагороду від Хліборобської Ради Ч. С. Р. (Земельська Рада Ч. С. Р.). Ці акти признання з боку чужинців свідчать про успішну працю нашої єдиної фахової високої школи за кордоном.

Означені вище успіхи спричинилися до нового зросту того патріотичного запалу, яким відзначається ціла праця професури та студентства Академії на полі рідної культури.

НОМО.

Зносини з духами.

VIII.

Д-р Geley так описує свої враження від певного сеансу, на якому з'явилася голова, сформована з ектоплязми (див. ч. 7—8):

„Витягну руку, пересовую по буйних густих волоссях, дотикаюся кісток голови — є тверді й міцні!.. Мить ока — й вже все зникло“.

Ці голови нічим неподібні до медумів. Оскільки медіум є жінкою — з'являються голови чоловічі, вусаті та бородаті й, навпаки, часто при медіумах — мушних з'являються жіночі головки.

Нарешті з'являються цілі постаті.

Найбільш цікавим був сеанс з Евою Каррер. Вона находилася за котарою цілком гола, й це, здається, виключало всяку можливість містифікації. Цю офіру вона склала за-для науки. Й всеж коло неї повстало з'явисько мушнини з добре окресленою головою, одягненого в плащ, старанно застьобнутий на гузики.

На фотографії, зробленій з цього з'явиська, видно Еву Каррі разом з привидом, що є цілковито достаточним доказом.

Щоб уникнути можливих самообманів, підчас досвідів ставили по п'ять фотографічних апаратів, розставлених у різних місцях кімнати (один знаходився за котарою) і при вибухові світла магнія давали вони ідентичні знімки.

Подібні з'яви ходять по кімнаті й балакають. Іноді вони навіть приходять як душі небіжчиків. Отак з'ява, на сеансах Еви Каррер рекоменфовалася як Олександр Біссон, чоловік пані Біссон, виховательки Еви, й був до нього цілковито подібний.

„Отже, — каже знаний у Варшаві лектор про з'явлення духів С. Вотовський, — існування ектоплязми могло б нам багато з'ясувати. З'ясувало б

нам усе абсолютно, відкидаючи теорію спиритизму, теорію з'явлення духів небіжчиків, коли б...

1. Коли б ми перш за все знали, чим є оця ектоплязма й в силу якого закону вона творить.

2. Коли б привиди й з'яви не показувалися й не повставали незалежно від ектоплязми.

Не раз, будучи на різних сеансах, зауважував я, — каже п. Вотовський, — що медіум і учасники не встигли ще в сеансовій кімнаті зайняти свої місця, а вже починались з'явища.

Часто медіум, зовсім ще не приспаний, сам звертав увагу на прояви, кажучи: „ось знову щось з нами сидить“, „щось межи нас стоїть“, і сам дуже лякався цих ніби-то „духів“.

На одному сеансі в Варшаві медіум паню С. П. посадили на канапу, руки, ноги й шийку її перев'язали стрічками, кінці яких приклеїли до стіни; приклеїли й пасмо волосся. І не зважаючи на це, з'яви повстали самі, ходили по кімнаті, всі їх бачили. На прозьбу одного з учасників з'ява станула на подушку, поставлену стирчки. Коли б з'ява була чимсь матеріальним, мала яку-небудь вагу, то подушка зогнулася б. Тим часом фотографія не дала найменшого сліду якої-будь складки.

На другому сеансі медіума замкнуто в дротяну клітку. Однак, з'яви показалися, ходили з учасниками під-руку, розмовляли, сідали, на прозьбу учасників, за стіл, приносили різні речі, про які їх просили. Був навіть у Варшаві випадок (у артистки В.), що одна з'ява викинула другу з кімнати, коли та почала занадто докучати присутнім.

Не раз з'являлися разом кілька з'яв, сварилися між собою, а навіть попереджували учасників: „Це прийшов злий дух“.

Всі ці „духи“ сфотографовані п. Лебединським“.

ЧЕРВЕНСЬКИЙ.

Національне питання.

(З приводу книжки К. Сроковського).

ПОЛЬСЬКИЙ письменник К. Сроковський, якого уряд делегував був для обсліду східних земель, в брошурі своїй під назвою „Національне питання на східних „кресах“, а саме, наприкінці її, після багатого фактичного матеріалу, що обвинувачує „кресову політику“, — між иншим пише:

„Українське питання на території воєводства Волинського й двох південних повітів воєводства Поліського (А де ж Холмщина й Підляше? Ред.) уявляють інтегральну частину українського питання на території Польщі. Відділення волинських українців від українців галицьких (і холмсько-підляських. Ред.) є неможливе на довгий час. Раніше чи пізніше вони з'єднаються для спільних національних виступів, як що не визнавати за такі виступи теперішні їхні спільні чини. З огляду на це, з пункту погляду реальної політики, українське питання на Волині не можна розглядати як відокремлене й самостійне.

Ступінь свідомости соціальних контрастів, особливо з відношенні до розподілу земельної власности, в білорусів і українців однаково високий. Проте ступінь національної свідомости в цей час в українців вище, ніж у білорусів, які, зокрема на Поліссі складають ще масу, національно не сконсолідовану, але, одначе, це не означає, що ця маса є дуже сприятлива для польонізації.

В обох національностей досі ще мало керуючої інтелігенції. Та інтелігенція, яка зараз існує, розвиває національну діяльність лише в незначних розмірах (Курс. ред). Здебільшого вона чуває себе приналежною до росіян.

Забезпечивши довгий спокій на східних „кресах“, польська політика (винародовлення?) не зустріне протиділання з боку цієї інтелігенції. Зате молода інтелігенція, що вихована як у Польщі, так і за кордоном, виявляє себе дуже агресивною й активною з пункту націоналістичного погляду.

При обмірковуванні й розв'язанні ріжними державами питання про національні меншости за останній час теоретично розглядалися й практично застосовувалися ріжні методи. Одначе всі методи врешті зводяться до одної з двох — ліберальної, що визнає права кожної окремої національности, яка є свідома того, на всебічний розвиток з усіма наслідками, які звідти впливають; уніфікаційної, яка вважає, що уряд повинен прямувати до національної єдности й що через те належить вжити всіх можливих засобів, що б заглушити й, оскільки є змога, цілковито припинити поривання до самостійного розвитку тих народів, що є на території держави.

Ні одна з цих метод у чистому вигляді ніколи не втілювалася в життя. Метода ліберальна, при послідовному логічному своєму розвоєві раніше чи пізніше вступала в коллізію з інстинктом самозаховання держави (?). Лібералізм або посередньо поділяв державу й приводив до зменшення її території, або йшов на більші чи менші компроміси з урядом, заховуючи, одначе, в скритому вигляді, свої стремління до дальшого розвитку.

Уніфікаційна метода, в протилежність ліберальній, завжди зустрічалася з психічним протиділанням народу, відданого на уніфікаційний процес, і ніколи цьо-

го протиділання не могла перемогти. Уніфікований народ, в залежности від ступеня насилля, з яким переводився процес уніфікації, тратив у більший чи менший мірі сили, часто цілковито зрикався витвореним ним ніностей, скорочувався територіяльно й економічно, завмирав у культурному відношенні, але всеж не гинув, як що тільки з пункту погляду гуманітарного чи господарчого не застосовувалося до нього крайньої методи — фізичного нищення.

Перед шістьсот роками Європа зріклася цих метод (?) і з того часу не було ні одного випадку дійсної загибелі народів. Як що тільки умови, при яких існував народ, міняються, він, сам прокинувшись чи розбуджений ким-небудь, раніше чи пізніше знову відчуває жагу життя й развою. З початку дев'ятнадцятого століття Європа спостерігає не вмирання, а навпаки воскресення і навіть народження нових народів. Тенденція дефіренціяції народностей увесь час є сильніша за тенденцію уніфікації їх. Такі великі й сильні держави, як Росія, Прусія, Угорщина, які до самої світової війни вживали підстав уніфікації державними засобами, всі без винятку доконали в цьому відношенні дуже шкідливих дослідів. Всі їх уніфікаторські методи, які часто застосовувалися з великим насиллям, не давали жадних позитивних наслідків. Натомісць, вони виявилися певними засобами до ослаблення держави.

На практиці методи національної політики нових держав уявляють собою не чисті типи лібералізму чи уніфікації, а мішанину цих типів з більшим нахилом то до уніфікації, то до лібералізму. Застосовуючи ці обидві методи, необхідно звертатися до компенсації. При методі уніфікації дають звичайно національностям компенсацію з обсягу економічного, при методі ліберальній політичній уступки урівноважуються обмеженням у життю економічному. Всі великі держави, які за останні часи застосовували в національних справах методи уніфікації, послуговувалися засобами компенсації в найширших розмірах. Росія підтримувала польських селян і оточила їх близькою опікою й лише тоді приступила до національної уніфікації. Німеччина й Угорщина за поміччю підняття загальної культури й розцвіту держави створили сприятливі умови для добробуту своїх підданих, якими користались у тій чи иншій мірі уніфіковані народности. Але такого прикладу, щоб до якої-небудь національности застосовувалися методи уніфікації, ігноруючи цілковито економічні потреби національних меншостей, нова історія не знає.

Отже, коли народ не одержує ідеальних благ, то повинен одержувати матеріальні. Коли матеріальні блага досить великі, тоді можна (?) через де-який час і в де-якій мірі обмежувати людей у користанні благами ідеальними (!). Правду казати, ця метода має ті недогідні наслідки, що меншости, задоволені благами ідеального характеру, починають тоді з великою енергією домагатися й благ матеріальних і, навпаки, задоволені матеріально тим енергійніше й впертіше домагаються своїх прав моральних, але це вже наслідки, які впливають з самої природи річей і які ще нікому не вдалося попередити. Державними засобами можна вплинути на темп

розвитку цих стремлінь, гальмувати чи прискорювати їх біг, але не можна мріяти про повне їх анолювання, тому що все це є природні процеси, які в самій своїй істоті є сильніші за волю окремих одиниць чи навіть цілих громад...

На підставі представленого вище стану речей вдумливий читач сам прийде до висновку, що офіційна польська політика, яка переводилася до цього часу на східних „кресах“, не дотримується жадної з вищеподаних метод, не визнаючи права компенсати при жадних умовах, а навпаки хоче створити новий тип політики в національному питанні, ґрунтуючись на уніфікації й національному утиску без застосування яких-будь компенсат з обшару матеріальних благ. Слов'янські меншости на „кресах“ у національному відношенні пригнічуються, а в господарському — руйнуються. Такий остаточний висновок. Про наслідки цього факту, не варто й говорити. В людей, що нормально думають не може виникнути жадних суперечок що до неминучих наслідків уніфікаційної методи в національній політиці після всіх тих дослідів, яких за допомогою цих метод dokonували Прусія, Росія й Угорщина.

Тим-же, які вірять, що польський націоналізм досягне того, на чому скрутив собі шию націоналізм пруський, російський та угорський, я скажу, що мої слова взагалі не до них скеровані“.

* * *

Не маємо підстави думати, що п. Сроковський, який зібрав стільки разючого матеріалу зро гніт і кривдження національних меншостей на „кресах“, не хотів бути об'єктивним і щирим. Але не можемо дивуватися його висновкам, чи краще сказати—браку цих висновків, як рівно ж і відсутності в його книжці морального критерія. Автор, який бачив „креси“ власними очима, весь час оповідає про те, як уніфікуються, а інакше кажучи, винародовлюються національні меншости, як рівно ж і про те, які існували методи вбивання меншостей у старі часи, які сумні наслідки вони давали тим, хто вбивав своїх братів, і які, нарешті, наслідки дадуть ці методи Польщі... Але тут автор не мав відваги докінчити й залишив зробити висновки тим, що „нормально думають“.

Але ненормальну кресову політику можуть вести лише ті, що ненормально думають, а коли вони думають ненормально, то й не зможуть зробити правильних висновків. І тому п. Сроковському належало ці висновки зробити самому.

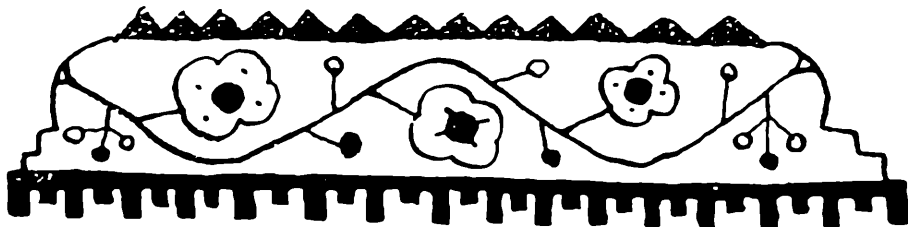
А висновки з матеріалів автора ось які: Уніфікаційна метода є методою антиприродньою й наслідків її, що „лежать у самій природі річей“, не можна запобігти, а тому не варто й марнувати ні сил, ні часу, ні людського життя й щастя—і лише для того, щоб за цей антиприродній гріх дочекатися карі, якої дочекалися Росія, Німеччина й Угорщина.

Але компенсовані матеріально за „уніфікацію“, чи пак за моральні муки, меншости, як каже автор, теж

прагнуть волі. Й це теж є, як згожується автор, явище природне й непереможне.

Звідси випливає висновок, що й фізичне вбивання на волі (ліберальна метода з обмеженнями господарчими) й моральне вбивання при великому кусені хліба — все одно є вбивство, чин антиприродній і шкідливий. Природне явище є лише одно — воля й незалежність одного народу від другого. І лише цим шляхом повинні йти народи, які не хочуть „антиприродньо“ грішити й потім бути за це тяжко покарані. Самоозначення народів та їх вільні союзи-федерації—ось та єдина природня метода, яку повинен би нормально думаючий п. Сроковський висунути наприкінці своєї цікавої книжечки. Але автор неначе злякався цього висновку й закрився від промінів істини — якимсь „інстинктом самозаховання держави“, спеціально для цієї мети вигаданим. П. Сроковському не може не бути відомо, що інстинктом наділені живі організми. Можна говорити про інстинкти індивідуума та нації, інстинкт самозаховання якої підповідає їй створити власну державу, як фортецю й збройну силу в ній, необхіді для оборони його життя. Отак, інстинкт самозаховання польського народу вів його до власної держави. Але не можна говорити про інстинкт держави, бо вона не є живим організмом, а лише формою, такою самою, як спілка людей, союз, товариство. Інстинкту держави нема, є лише інстинкт самозаховання й інші інстинкти народів. Коли народ прагне створити власну державу в метях етнографічних — це є прояв інстинкту самозаховання; коли ж він хоче захопити чужі землі, підбити собі чужі народи, змусити їх слухатися своєї волі, національно вбити їх, щоб оволодіти їх землею і майном—це вже не вигаданий „інстинкт держави“ й не інстинкт самозаховання народу, а цілий комплекс інших інстинктів чисто звірячого походження, як кровожерливість, неситість і т. инш.; тут можемо знайти риси морального виродження, навіть масового садизму. Чи не спостерігав п. Сроковський на „кресах“ оцих психо-патологічних явищ? Гадаємо, що так. Бо хіба може здорова людина заподіювати ближнім такі фізичні й моральні муки, які описані в його книжці, й не тільки не відчувати докорів сумління, але, навпаки, бути цілковито задоволеним собою?

Нарешті, коли п. Сроковський дивиться на людей лише як на звірят, тоді може бути розмова про те, чи корисно нищити подібних собі двоногих чи ні. Коли ж він визнає людей за людей, а себ-то і моральні закони — закони взаємовідносин, однаково обов'язкові і необхідні для спокою й щастя як індивідуумів, так і народів, то повинен був сказати, що те, що робиться на „кресах“ є явищем неморальним, нелюдським і як таке несе в собі насіння великого лиха, великих нещасть, страшних драм у майбутньому. Народ, який іде цим шляхом, ніколи не буде щасливий, бо, як сказав Шекспір, „хто сіє вітер — збере хуртовину“.

Пам'яті Пірі.

Біля пам'ятника на могилі Роберта Е. Пірі, поставленого на Арліктенському національному цвинтарі в Вашингтоні, перед кількома тижнями відбулося святкування п'ятнадцятилітня з дня відкриття північного бігуна (полюса).

Монумент Пірі стоїть на гранітному п'єдесталі й уявляє собою глобус, на якому біля бігуна сяє бронзова зірка. З одного боку п'єдесталу є латинське мотто: „Я знайду шлях, або сам прокладу його“.

Осягнення бігуна адміралом Пірі закінчило відвічні спроби відважних дослідників розв'язати загадку Півночі. Ще перед ста роками до висадки перших прочан у Массачусетсі англійська експедиція вирушила до полюса. Потім почалися світові випередки за честь поставити національний прапор на „верхівлі землі“. Бритийські експедиції чергувалися з французькими, російськими, голландськими, скандинавськими й німецькими експедиціями. Склалися в офіру життя, пароплави й величезні кошти, але мрія про осягнення бігуна ніколи не залишала мореплавателів і дослідників.

Роберт Пірі, в той час цивільний інженер на морській службі, зацікавився полярною проблемою під час відвідин Гренляндії в 1886 році. Він почав з попереднього обсліду північного берега Гренляндії. Його пароплав „Кайт“ був затертий кригами й Пірі, бажаючи очистити стерно від льоду, зламав ногу. Але всеж Пірі висадився біля затоки Мак-Кормик і на весні наступного року пройшов 500 верст по сніжній пустелі, де ще ніколи не ступала людська нога. Ця жертва була нагороджена великою родістю,

коли після переходу льодових гір до 8000 фут. взавшишки, опинився в невеликій долині, повній квітів та гудіння дбжіл.

Ця експедиція окреслила північну довжину Гренляндії й доказала, що Гренляндія є острів, а не суходол, який, на думку де-яких географів, ніби-то простягався аж до бігуна. Попередній перехід через Гренляндію, що доконав його Нансен, відбувся трохи на південь від арктичного кола, де острів має взавширки 250 миль.

На відстані 396 миль від долини, якої досягнув Пірі, находився північний бігун. Щоб дійти до нього, Пірі вирішив заєвоїти собі образ життя тубільців-ескимосів: годуватися мохами, ховатися він хуртовин у снігових наметах, носити одержу ескимосів і т. ин. Потрібні були цілі роки, щоб Пірі та його товариші навчилися жити по-ескимоському. Підчас своєї першої полярної експедиції, що тревала 4 роки, Пірі не потрафив підійти до бігуна ближче за 343 милі. Льодові гори загорожували приступ до північного океану, й експедиція довгий час мусила задовольнятися вивченням берегів Гренляндії та прилеглих островів.

Підчас наступної експедиції Пірі мав у своєму розпорядженні сильний льодокол, але й ця експедиція не досягла мети.

Третю й останню експедицію Пірі організував у 1908 році. На цей раз усе було обраховано з математичною стислістю. 15 квітня 1909 року Пірі поставив на північному бігуні американський прапор і щасливо повернувся на батьківщину з усією своєю командою.

Всеслов'янський географічно-етнографічний конгрес.

4 ц. червня в Празі розпочався перший всеслов'янський географічно-етнографічний конгрес, який відкрив голова проф. Полівка. Після привітальних промов представників чеської науки й уряду з промовами виступили делегати ріжних слов'янських народів. Першим промовляв ініціатор конгресу проф. Цвіїч від Югославії. В своїй промові він підкреслив, що всі слов'яне мають спільні інтереси, й через те мусять зникнути між ними всілякі тертя й ворожнеча. Від поляків промовляв проф. Ромер, від росіян проф. Карський і проф. Ніколов, від болгарських наукових установ проф. Шигиманов. Від Карлового університету вітав конгрес проф. і рект. унів. Пастрнек, від Чеської Акад. Наук—проф. Зубатий, від чеського географ. т-ва д-р Ніколяу, від Чесько-Словенського Етнографічного Т-ва — д-р Юрій Горак.

Від українців промовляли: від українських наукових інституцій в Празі проф. О. Колесса й від Наукового Т-ва імени Шевченка у Львов — проф. К. Студницький

„Український Університет в Празі та Історично-Наукове Товариство вложили на мене почесний і милый обов'язок сердечно привітати цей конгрес географів та етнографів, в якому беруть участь учені всіх слов'янських народів на основах повної рівноправности та пошанування їх мови і національних почувань.

Український народ клав завсігди велику вагу на безпосередню стичність і культурні взаємини між всіма слов'янськими народами і поставив це в свою програму в Київському „Кирило-Методіївському Брацтві“.

Центральне положення українського народу та безпосереднє його географічне сусідство з народами великоруським і білоруським, польським, чехословацьким і болгарським, а в давнину і з сербо-хорватським витворили у його відповідні культурні прояви. В мові і в народній творчості є чимало елементів, що споріднюють нас із згаданими слов'янськими народами, а рівночасно в своїй цілості і сумі враз з індивідуальними його прикметами надають українському народові окремішну етнічну фізіономію серед великої слов'янської сімі.

Це центральне положення викликувало і живі культурні взаємини між українським народом і його слов'янськими сусідами. Особливо тісні і приятні взаємини лучили наш нарід від X віку, від часів Володимира Великого з народом чехословацьким. Все маємо в пам'яті, як великі учителі і будителі чехословацького народу Дубровський, Шафарик, Колляр, Челяковський, Гавлічек-Боровський живо інтересувалися українським народом і його творчістю-фолькльором, і що слідом їх пішсв цілий ряд дальших дослідників аж до голови цього зїзду, проф. д-ра Полівки.

Тому, щиро вітаючи зібраних тут представників науки славянських народів, з особливою увагою поздоровляю ініціаторів і господарів цього з'їзду—чехословацьких учених з новим проявом їх енергійної організаційної і культурної праці.

З того часу, як здобули ви наново вашу політичну самостійність, найкращим способом реалізуєте свою давню мрію-ідею славянської взаємності, даючи помічну руку культурним змаганням тих народів, що знайшлися в тяжкому національному положенні. Ця наша поміч має для українського народу історичне значіння.

З цілого серця бажаю чехословацькому народові, щоби старославна Золота Прага, що вже тепер стала могутнім центром наукової праці, скріпила це своє становище, як метрополія славянознавства. Бажаючи з'їздові повного успіху, кінчаю окликом: Чехословацькому народові і протекторові цього з'їзду, президентові Масарикові, та чехословацьким ученим сердечний наздар і слава!

Проф. Студницький сказав:

„Українське Наукове Т-во ім. Шевченка у Львові передає першому з'їздові словянських географів та етнографів сердечний привіт враз з бажаннями, щоб він був дальшим кроком в поширенню взаємин словянських народів.

Далі автор цитує Словака Яна Колляра, який перед 100 роками з тривогою дивився на небезпеку, що загрожувала славянству з усіх боків і знутри, але вірив, що настане час, коли здійсниться ідеал словянської взаємності. І ось він починає здійснюватися.

З пильної руки чехословацького народу виросла власна державність. Чеський нарід зазначив своє словянофільство не тільки словами, але ще відозвався серцем до Словян і ділами, й не поминув при цій нагоді й українського народу, доказом чого є високі українські школи—Український Вільний Університет і Педагогічний Інститут в Празі, Українська Рільнича Академія в Подєбрадах.

Нехай же з цієї чехословацької землі гомонить могутчо ідеал словянської взаємності! Нехай еднаються і братаються словянські народи! Нехай пропаде гніт і самоволя і братаються словянські народи! Нехай пропаде гніт і самоволя і поневолення словянських народів з боку Словян, щоб всі Словяне могли глянути сміло в очі кожній небезпеці, яка загрожувала би їх життю і культурі!

А чеському народові, що підняв високо ідеал словянської взаємності, кличу:

Хай квітне чехословенська культура!
Хай живе чехословенський народ!

ЛІТЕРАТУРНЕ ЖИТТЯ.

Нові часописи. Молоді українські літературні сили на еміграції розпочинають самостійну видавничу працю. Отак, у Празі готується до друку серія альманахів під редакцією Є. Маланюка, М. Мухина та А. Павлюка. Перший альманах виходить на початку липня. Там же друкується 1 число літературно-громадського місячника „Пролом“ під редакцією Є. Маланюка, М. Мухина, А. Павлюка, М. Туган-Барановського. „Пролом“ має бути речником революційно-демократичного студентства, об'єднуючи кращі літературні й публіцистичні сили молоді української еміграції.

Конкурс на мистецько-революційну песу. Репертуарна комісія губерніяльної політосвіти Київщини оповістила конкурс на мистецько-революційну песу. Песи повинні освітлювати цьогочасний побут або історію боротьби пролетаріату, мати мистецьку вартість і бути розрахованими на виставлення як у робітничих клубах, так і на великих сценах.

За кращі пси призначено премії: I—150 карб., II—100 карб. і III—50 карб. Песи, які зостануться не премійовані, але матимуть мистецьку вартість, будуть рекомендовані для вистав. Речинець подачі 1 червня ц. р. Адреса: Київ, вул. Короленки 16, Відділ Мистецтва при Губполітосвіті.

Преса на Україні. З докладів на Київській губерніяльній конференції К. П. (б) У. виявилось, що протягом минулого року російських газет випускалося 405 тисяч примірників, а українських усього... 73 тисячі.

Як видаються спеціальні книжки на Великій Україні. Одним з уряд. видавництв радянської України перевидана книжечка Е. Х. Чикаленка по сільському господарству. В книжці, без згоди автора, який перебуває на еміграції, скрізь викинуто слов „Бог“ („дай Боже“, „Бог зна що“) та замінено іншими виразами так, що виходить — наче найкраща худоба буде тоді, коли її зімою годувати пісною соломкою, а літом пасти на голій толоці, або що

треба підсипати суперфосфату під буряном. Повикидали скрізь натяки на приватну власність, але якое не догледіли й в одному місці залишили фразу: „таким способом легше і земельки прикупити на вічність“ і т. д.

БІБЛІОГРАФІЯ.

ПРОФ. І. ОГІЄНКО. Український стилістичний словник. Підручна книжка для вивчення української літературної мови. Львів 1924 р. Стор. 496 (мала вісімка).

Серед багатьох українських словників, що вийшли за останній час, „стилістичний словник“ проф. Огієнка займає своєрідне місце. Невтомний наш учений поставив своєю метою допомогти утворенню чистої і єдиної української літературної мови, що має величезне національне значіння. В книжці дано чимало ширших пояснень загального характеру, а при окремих словах і виразах зазначено не тільки, як їх треба вживати, але і як не треба, себто вказані ті помилки, що стали звичайним явищем в сучасній літературній мові, засмітили її. Цього ні в одному словнику ви не знайдете, і треба лише шкодувати, що матеріальні умови не дозволили шановному авторові вмістити в словникові всього того матеріалу, який він має.

Бажаємо стилістичному словникові проф. Огієнка як найширшого розповсюдження, особливо по-за межами Великої України, себ-то з тих країн, де найбільш шкідливо відбилися на нашій мові чужі впливи.

О. С.

В. ЕРН. Життя і особа Григорія Сковороди. Переклад з московської мови й передлова Євгена Маланюка. На еміграції, (Щипіорно), 1923. Стор. 60 in 16.

Праця В. Ерна, видана вперше перед війною російською мовою, викликала чимало відгуків у пресі, особливо українській; видання скороченого українського перекладу цієї праці знову звернуло на себе увагу рецензентів; серед рецензій на українське видання твору Ерна найширшими були — проф. Д. І. Дорошенко — в „Релігійно-Науковому Віснику“ й моя — в „Три-

В лісах Полісся.

буні України"; але в цих рецензіях висловлені як раз протилежні думки про книжку Ерна. Я висловив погляд, що невеличка книжка Ерна дуже змістовна й цікава, й що треба вітати появу її в укр. перекладі; тим більше, що майже всі інші розвідки про Сковороду, писані раніш до появи праці Ерна були цілком випадкові (писані переважно з приводу ювілею Сковороди) й дуже мало зробили для наукового дослідження світогляду нашого великого філософа. Проф. Дм. Ів. Дорошенко як раз навпаки дуже критично поставився до праці В. Ерна, визнав освітлення постаті Сковороди зовсім невірним; а натомість підніс значіння інших праць про Сковороду, особливо акад. Багалія та О. Я. Єфименкової, й навіть висловив думку, що, замість праці Ерна, треба було перекласти й видати по українському статтю про Сковороду О. Я. Єфименкової або ак. Багалія. Така оцінка творів про Сковороду високоповажним нашим ученим видається мені трохи дивною: невже проф. Д. І. Дорошенко справді вважає випадково написану статтю Я. Єфименкової більш вартою, ніж розвідку Ерна? У статті Єфименкової була зроблена спроба довести, що світогляд Сковороди не містичний, як гадає більшість дослідників, а реалістичний; тим часом, сам проф. Д. І. Дорошенко в своїй високоцінній праці „Словянський Світ“ (том III, стр. 58) називає Сковороду „пантеїстом з містичним відтінком“, отже висловлює погляд на Сковороду ближчий до погляду В. Ерна, ніж до погляду О. Єфименкової, яка хотіла рішуче поборювати загально прийнятну оцінку Сковороди, як містика; але спроба О. Я. Єфименкової, звичайно, закінчилася невдачею, тим більше, що її знайомість із творами Сковороди не була глибокою, та й загального підготовання до історично-філософських студій у Єфименкової не було. Так само бракує глибокого філософського освітлення постаті та світогляду Сковороди й в розвідці ак. Багалія про Сковороду. З усіх давніших праць про Сковороду найцінніша, на мою думку, з наукового погляду праця проф. Зеленогорського; але для ширших кол ледве чи вона може підійти. Зрештою, серед усього надрукованого про Сковороду доводиться визнати книжку Ерна все ж таки одним з найцінніших творів про Сковороду.

Книжка ця не подає, що правда, вичерпуючих відомостей про Сковороду, не містить системи філософії Сковороди й не вільна від помилок. Але в ній дуже яскраво, з хистом справжнього філософа й з глибоким розумінням змальовано постать Сковороди. Серед помилок Ерна, звичайно, найзначніша-зовсім невірне змальовання історичної перспективи Ерна гадав, що Україна за життя Сковороди перебувала в такому самому стані „первісного впливу західньої культури“, як і Московщина, і не міг собі уявити, що Україна вже перед тим кілька століть жила розвиненим культурним життям. З інших помилок Ерна зазначу ще тільки одну, здається, не вказану критикою: Ерна висловлює здогад, шби Сковорода в своїй „постиці“ (яка до нас не дійшла) висловився за заведення тоні-

ного віршового складу. Але цей здогад безперечно невірний бо сам Сковорода писав не-тонічним складом.

ВЯЧ. ЗАЇКИН.

НАДІСЛАНІ КНИЖКИ Й ЧАСОПИСИ.

- Стара Україна.** Часопис історії й культури Львів. ч. VI. Зміст: Великі могили української землі. Ілюстр.
- Літопись** політики, письменства і мистецтва. № 19—20.
- Молода Україна.** Ілюстр. часопис для молодіжи ч. II. Додаток: „Світ Дитини“.
- Нова Громада.** Суспільно-політичний журнал. Ч. I і II—IV. Бюлетень українських емігрантських організацій в Каліші та його околицях. Ч. I. Розсилається безплатно редакціям, укр. організ., діячам.
- Видання „Українського Видавничого Т-ва при У. Г. Академії в Подєбрадах (Чехословаччина).**
1. Проф. Шовгенів. Водяне господарство на Україні, 12 ст.
 2. Проф. Іваницький. Ліс і біологічні типи дерев. пород, 17 стр.
 3. Доц. Чередиїн. Ботаника (вичерп.).
 4. Доц. Тимошенко. Економічна географія. 66 стр.
 5. Пр. Щадлун. Кристалографія (вич.).
 6. Пр. Шербина. Статистика, 133 ст.
 7. Лек. Іваненко. Геом. (вичерп.).
 10. Доц. Сокович. Нарисна геом., 464 ст.
 11. Б. І. Таблиці до визначення дерев. рослин по листях. 40 ст.
 13. Лек. Лісянський. Фізика ч. I. (механіка). (вичерпано).
 15. Пр. Шовгенів. Аналіт. геом. 190 ст.
 16. Пр. Іваницький. Курс лісівництва ч. I., 60 ст.
 18. Проф. Шереметинський. Скотарство ч. I., 156 ст.
 20. Доц. Гольдельман. Народньогосп. політика, 36 ст.
 22. Чернявський. Мінеральогія (систематика) (вичерпано).
 25. Доц. Грабна. Геодезія (вступ), 35 ст.

Театр і музика.

Бібліотека кооператива „Український Театр“ у Львові. Коопер. „Укр. Театр“ у Львові, щоб допомогти численним гурткам драматичними творами, в яких відчувається брак, закладає бібліотеку драм. творів, з якої зазначені гуртки матимуть можливість користатися. Управа кооперативи звертається до видавництв, бібліотек, товариств і всього громадянства з закликом підсилати непотрібні їм драматичні твори й підручники (Львів, вул. Руська ч. 18, I п.).

Українська пісня в Болгарії. Для по знайомлення софійської публіки з укр. народніми піснями, Комітет допомоги українським емігрантам в Болгарії влаштував у Софії в „Славянській Бесіді“ артистичну вечірку української народньої пісні. Свято відкрито деклямацією поезій Тараса Шевченка. Після йшли історичні, релігійні, воєнні й інші пісні. Гарно виконано українські національні танки.

Смерть композитора Дюбоа. В Парижі помер композитор Теодор Дюбоа на 87 р. життя. Дюбоа є відомий своїми старими операми та ораторіями „Сім слів Христа“, „Втрачений рай“, „Чорний хліб“, „Абен Гамет“, „Гуслі еміра“.

Літературно-музичні вечірки. В Празі заходами Громади Студентів-Емігрантів з Великої України, редакції літературно-громадського місячника революційно-демократичного т-ва „Пролом“ та літ. т-ва „Веселка“ відбуваються при участі поетів Є. Маланюка, А. Падоліста, А. Павлюка, Ю. Стефановича та інших літературно-музичні вечірки, які мають успіх.

Концерт Міщанського Брацтва у Львові. 20 травня відбувся в салі Народнього Дому концерт, влаштований заходами Міщ. Бр-ства. В концерті, який попередила промова Др. Пеленського, взяли участь відома оперна співачка п. Парахоняк-Козакова, І. Романовський, М. Винницький і хор. П. Парахоняк-

Козакова, як звичайно, співала чудово. В п. п. Романовському й Винницькому музичний Львів зустрів не аби-яких виконавців.

„Гріх“ В. Винниченка в Берестю. Драм. секція „Просвіти“, головою якої є пос. В. Дмитріюк, виставила 2 травня ц. року п'єсу „Гріх“. Бересте, ця північна фортеця українства, перший раз бачила поважну п'єсу на своїй сцені, яка, не зважаючи на те, що грали її аматори, пройшла з успіхом.

„Синя Птиця“. До Варшави приїхав російський театр „Синя Птиця“, що мандрує по Європі з значним успіхом. Перша вистава відбулася 25 ц. червня. В першій програмі „Синьої Птиці“ включені „Бурлаки“ та відомий „Огляд олов'яних солдатиків“. Вистави відбуваються в кінотеатрі „Рококо“.

Вшанування пам'яті Сари Бернар. Французькі артисти заклали т-во „засновачів села Сари Бернар“, на чолі якого стоїть Анрі Бергсон. Після цілорічного збирання грошей приступлено до будови „села“ поблизу містечка Плессі-Робінзон, на південь від Парижа. Куплено вже 240 гектарів землі з віковими дубами, платанами й липами. Будовою завідує артист П'єр Сарду, син відомого драматурга, п'єси якого Сара Бернар у славила своєю грою. В селі будуть невеликі доми по 4—6 кімнат, які будуть винайматися по 800—2000 франків на рік.

Мета „села Сари Бернар“ — дати тихий закуток людям розумової праці — артистам, малярам, письменникам, танцюристам і т. д., де б вони могли знайти відпочинок і затишок, а на старість і притулок. Мається на увазі влаштування робітень для малярів, затишних павільйонів праці серед зелені для письменників і поетів і т. інш.

Спів солов'їв по радіо. Мільони мешканців великих і малих міст цілими роками не чули співу соловейка. А скільки таких, які ніколи в житті його не чули. До послуг цим „покривдженим“ долею прийшло радіо. Цєю весною тисячі людей Англії, які не мають змоги послухати солов'їв безпосередньо, слухали їх через радіо. В лісі коло Сорей вжито було всіх заходів, щоб мешканці околиць не полошили солов'їв. Один музикант сів посеред дерев та почав грати на чельо. Солові були дуже відзивчиві і почали співати цілою громадою. Ампліфаер та мегафон, уставлений за-дня в лісі, переслав ці соловейкові пісні до радіостанції в Лондоні, а звідси розіслано музику по всіх усядах.

НАДІСЛАНІ НОТИ:

Іван Левицький. Тече вода. Мішаний хор. Львів. 1922 р.
Його ж. Де йшли на приступ. Сл. Ст. Чарнецького. Сольоспів на середній голос з фортепяном.

Його ж. Вальс. Скрипка з фортепяном.

Його ж. Ноктюрн на скрипку з фортепяном.

Його ж. Стоїть явір. Варіяції на скрипку з фортепяном.

Його ж. Мазурка. Скрипка з фортепяном.

Його ж. Минеться ніч. Пісня на мішаний хор а capella.
Львів. 1922 р.

Його ж. Романца. Скрипка з фортепяном.

Його ж. Казка. Скрипка з фортепяном.

Я. Ярославенко. Поклін. Торжественна контата (В. Щурат). Мішаний хор у супроводі фортепяна.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЄ ЖИТТЯ.

Київський музей ім. Ханенка. Київський музей ім. Ханенка, який знаходиться під охороною Всеукраїнської Академії Наук, провадить тепер, як подає „Прол. Правда“, свою працю в двох напрямках. По-перше, музей відчинив величезну і надзвичайно цінну бібліотеку по історії мистецтв, яку відвідує велика кількість студентів, робітників науки та артистів-малярів, які мають тепер можливість студіювати мистецтво не тільки по старовинних альбомах, але й по найбагатших фотографічних колекціях. Загально — музей Ханенка є збірною скарбницею пам'яток мистецтва з усіх часів і всіх народів. Тут же є багата колекція старовинних церковних образів, а також має широко представлену в оригіналах добу відродження в Італії, нове західне мистецтво, збірку східної та європейської кераміки, бронзи, меблі, вишивання і т. п.

Подруге, музей клопочеться про те, щоб поширити помешкання, в яких можна було б розмістити всі експонати, кількість яких з часу революції вросла до того, що більшість їх ще й десі лежить у музейних коморах.

Нове українське наукове товариство за кордоном. Дня 10 ц. м. відбулося заснування українського біологічного товариства в Празі. До президії увійшли: як голова академик проф. Старков, заступник голови — проф. Андрієвський, секретар — д-р Сисак. Просять усіх українських біологів з-поза Чехословаччини зголошуватися, щоб можна нав'язати організаційний зв'язок. Адреса Товариства: Prof. Starkov, Praha II. Katerynska 23. Ustav pro topograficku anatomiu prof. Weignera.

Справа пам'ятника Шевченкові у Києві. В губернській управі народньої освіти у Києві відбулося засідання Комісії по збудуванню пам'ятника Шевченкові, на якому запропоновано членові Комісії Бойчукові проєкт умов конкурсу пам'ятника. Крім того, ухвалено оголосити постійний збір жертв на пам'ятник і пригягти до сього студентів вищих шкіл і шкількі установи („Більшовик“ 31.V.24).

УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО.

Виставка праць малярів-артистів Н. Глуценка й І. Бабія в Берліні. В невеличкому помешканні галерії Каспера на Курфортендамм 233 у другій половині травня була відчинена виставка двох українських артистів малярів Н. Глуценка та І. Бабія. Виставка звернула на себе увагу як емігранції так і німців, а особливо праці Глуценка. Емігранська російська преса („Руль“, „Время“) присвятили виставці чимало місця. Подобиці подамо в наступному числі.

Мистецька виставка Закарпатської України. Заходами московських „культуртрегерів“ відбулося в пражському мистецько-промисловому музеї виставка народного мистецтва Закарпатської України. На перше місце серед великого багатства експонатів висунулися дерев'яна архітектура й орнаментика, що, не зважаючи на сліди сторонніх впливів, генетично зв'язані з орнаментикою корінної України.

Ряд чеських, німецьких та російських часописів вмістив обширні тенденційно московфільські огляди.

НАШІ ЮВІЛЯНТИ.

Ювілей д-ра Костя Левицького. 3 ц. червня Віденська Українська Громада відсвяткувала 65-ліття народження, а разом і 40-ліття громадської праці сеніора галицьких діячів, першого Президента Державного Секретаріату Галичини, д-ра Костя Левицького. Виголошено багато привітальних промов представниками різних угруповань і різних українських місцевостей, як рівно ж надіслано багато телеграфічних і листовних привітань. У зворушливій своїй промові ювілянт, між иншим, сказав: „Наслідком тяжких воєнних подій і повоєнного лихоліття чимало дійсних вартостей нації, добутих трудом передвоєнного часу, ослабає або й затрачується. З уваги на цю невідрадну дійсність, нам треба негайно засипати ті провалля і скріпити наше забороло, наш національний фронт. Ми всі націоналісти в тім значінню, що всі ми бажано якнайбільшої суми добра рідному народові. Одначе за мало є тільки бажати, треба робити нам усім, усім стати до праці, щоб було ліпше, щоб дочекатись повного здійснення завітних ідеалів.“

Тому я не скажу вам нині євангельських слів: „Одпускаєши раба твого“, але кажу: „До побачення при“

народній праці, котра при розвазі, витревалости й посьвяті приведе нас до того, чого ми всі бажаємо: До воскресення“!

Як громадянин і політик К. Левицький був такого ж погляду, як і бл. п. Евген Олесницький, а саме, що силу народу треба оперти на трітвих підставах економічних, і тому цілу свою увагу звернув на творення економічних інституцій. Він був головним будівничим всіх львівських економічних інституцій, він перевів організацію, наслідком якої цілий наш край відкрили економічні інституції під патронатом Краєвого Союзу Кредитового і Краєвого Союзу Ревізійного у Львові.

Ювильей проф. І. Горбачевського. Один з видатніших українських учених д-р Іван Горбачевський, ректор українського університету в Празі, 15 травня ц. р. святкував 70-літні роковини свого народження. Проф. Горбачевський родився у Тарнополі, науку лікарську скінчив у Відні, де залишився асистентом при катедрі хемії проф. Людвіга. Звідти покликано його в 1883 році на чеський університет у Празі. Тут його фахова праця і наукові твори звернули на нього увагу закордону. Найбільшим твором його є чотиретомова „Лікарська хемія“. В роках 1917—1918 був австрійським міністром здоров'я. Від 1921 р. є професором українського університету в Празі, а також членом багатьох наукових європейських товариств.

Процес про вбивство митроп. Юрія.

В лютому минулого року, як відомо читачам, б. архимандрит і ректор духовної семінарії, Смарагд (Павло Латишенко), вбив митрополита православної церкви в Польщі Юрія (Ярошевського) вистрілом з револьвера, в митрополичому домі в Варшаві на передмісті Прага. 16 квітня того ж року справа Латишенка розглядалася в Варшавськiм доражнім суді.

Митроп. Юрій, убитий П. Латишенком (Смарагдом).

На прозьбу оборонців справа була передана звичайному варшавському окружному судові, а обвинуваченого віддано під спеціальні медичні спостереження в лікарні для психічно хворих у Творках.

У березні ц. р. суд, на підставі судово-медичної експертизи й спостережень лікарів-психіатрів у Творках, визнав, що Павло Латишенко в моменті доконання вбивства був у нормальному стані й міг відповідати за доконаний злочин. Тепер підсудний теж є здоровий.

На суд викликано було по-над 50 свідків, а са-

ме: з боку обвинувачення: Костецький (служба митр Юрія), Сакович (секр. митрополита), прот. Мартиш, протопресвітер польської армії, свящ. Мільків (вчит. Гродненської духовної семінарії), арх. Пилип (ректор вилен. семінарії), єписк. Олександр (пинський), єписк. Олексій (гроднен.) та інші; з боку оборони: посол Богданович (білор. клуб), посол Серебренників (росіянин), сен. Каспрович (росіян.), посол Коханович, пос. Любарський (україн.), архім. Тихон (настоят. Жировецького монастиря), арх. Володимир (б. Гродненський, тепер інтернований у Дерманськiм монастирі на Волині), адв. Виншівський з Вильни, Юзьків (б. член держ. думи) й інші.

В акті обвинувачення значніших змін немає. Як і раніш, Латишенко обвинувачується в убивстві митр. Юрія, як службової особи, з почуття помсти

Павло Латишенко (Смарагд), вбивець митроп. Юрія.

й саме за те, що йому (Латишенкові), небіжчик заборонив правити службу Божу. Злочин є передбачений арт. 455 пунктом 3 карн. код і арт. 15 Тимч. Правил Тимчасов. Улож., а саме: вбивство представника державної влади при виконанні службових обов'язків, за що належить кара смерті.

Латишенка захищали адвокати: Врублевський з Вильни й Глушкевич зо Львова. Публіки зібралося дуже багато. Латишенко був майже спокійний.

Після розпочаття розправи виявилось, що не прибуло біля 20 свідків. Адв. Врублевський заявив, що дуже важливого свідкові, арх. Володимирові, дубенський староста не дозволив виїхати на суд з Дерманського монастиря. Після перерви суд оголосив постанову про відкладення справи з огляду на неприбуття цілої низки важливих свідків.

На заяву адв. Врублевського суд ухвалив звернутися з відповідним запитом до дубенського старости.

ЖІНОЧИЙ СВІТ.

Занли А. Франса до жінок. В „Манчестер Гардіян“ уміщено листа відомого французького письменника Анатолія Франса (див. ч. 7 — 8), до групи жінок-американок, які відвідали Францію й привезли зібрані ними гроші на відбудову зруйнованих місцевостей.

„Мені говорили, — пише Франс, — що вч не відхиляєте привіта старого, який, переживши весь жах своєї доби, приїшов врешті до переконання, що правдива влада може виходити тільки від народу й існувати для народу. Ви прибули з багатой країни до народу, пригніченого тягарем своєї нещасливої перемоги, який страждає від цього нещастя більше, ніж дозволяє йому гордість признатися. Ви прибули допомогти нам відбудувати зруйноване. Вітаю вас. Але навіть тоді, коли зникнуть останні руїни й останні свідки війни, й тоді ще не все буде зроблено. Ви — жінки, а жінки шляхотніші за чоловіків. Вратуйте людскість! Ви, жінки, по-

винні проголосити війну війні, і та війна, яку ви розпочнете, повинна бути війною невблаганою. Ви повинні ненавидити війну непримиреною ненавистю. Ненавидити її розкривати її злочинства. Не навидити її і тоді, коли вона приходить до вас в ореолі перемоги. Ненавидити її тоді, коли вона увінчана лаврами. Вашою ненавистю ви її вб'єте, знищите. Не кажіть, що це є неможливе, що війни будуть, доки будуть люде на землі, що народи завжди ворогували поміж себе. Не вічно жити окремими націями. О жінки, матері! діти ваші побачуть Сполучені Держави Європи, — світову республіку. Шляхотні жінки, йдіть у світ і проповідуйте проти війни! Тоді ви вратуєте Європу й принесете їй щастя“.

Одного не згадав А. Франс: як поневолені недержавні народи стануть без війни вільними державами.

Відчит у „Союзі українок“. На зібранні „Союзу українок“ у Львові 30 травня проф. М. Галушинський прочитав реферат на тему: „Роля жінки в культурно-освітньому житті“. Референт розглядав питання, як при нинішніх жіночих організаціях витворити провідниць культ. осв. руху. В дальшій частині реферату займався жінкою-громадянкою, як відповідальним членом всякої громадської і суспільної установи аж до її ролі в родині. Коли інтелігентне жіноцтво, на думку референта, перейметься своєю ролю і потрапить поширити свій вплив на сільські, міщанські і робітничі родини, то „свідома українська жінка не дозволить потоптати чести нації“.

Кілька слів присвятив референт жіночим типам, які виростили на протязі історії людства, вказуючи одночасно на нашу вбогість у цьому відношенні.

Наприкінці вказав референт, де вже сьогодні може зазначити жінка свою діяльність і де її праця може видати кращі овочі, ніж праця мушин.

Віче в Копичинцях. 28 травня в Копичинцях у Галичині відбулося жіноче віче, яке є наочним доказом того, що національна свідомість і національний рух серед нашого жіноцтва зростає. На віче зібралось понад 300 жінок-селянок і інтелігенток при участі представниці Союзу українок із Львова п. І. Макухівни. Після промов віче прийняло між иншим такі резолюції:

Українське жіноцтво гусятинського повіту, зібране на повітовому жіночому вічу в Копичинцях дня 28 травня 1924,

закликає весь загаль українського жіноцтва до плянної і постійної самоосвіти над собою, як також до праці в загально-культурнім, освітнім, шкільнім і кооперативнім напрямку;

взиває весь загаль українського жіноцтва до самоорганізації через творення місцевих Жіночих Громад і повітових Філій Союзу та тісної злуки з Краєвим Союзом Українок у Львові;

взиває українське громадянство, щоб воно не задовольняло себе тільки складанням заяв, протестом і покликанням культурного світа на німого свідка, але щоб зробило шкільну справу предметом як найбільше дбайливої опіки:

протестує проти непедагогічних жадань польського учительства повіту, поставлених ним на повітовій шкільній (педагогічній) конференції в Копичинцях 10 мая 1924 р. в справі введення польської мови вже в першій класі народньої школи;

протестує проти переміни українських шкіл в повіті на польські та жадає, щоб у всіх школах, в котрих перемінено українську мову на польську в часі від 1919 до 1924, привернено стан зперед 1919 р.

Ворог емансипації жінок. Богатий бруклінський фабрикант Альонзо Сей приписує емансипації жінок все лихо, яке впало на американське суспільство. Вже від двох літ веде він в пресі ворожу кампанію проти жінок. Між иншим він каже, що всі вищі жіночі школи належало б пустити з огнем, а оди-

ноким ліком на деморалізацію суспільства є—відібрати жінкам право голосування, бо від часу, як жінки дістали це право, збільшилися серед молоді п'яцтво й розпуста. Перед цим ніхто не бачив так безсоромно вимальованих жінок, ніколи молоді дівчата не були такі зухвалі. Наприкінці висловлює він свою тверду віру, що як буде так далі, то Америка пропаде завдяки жінкам.

Спорт.

Товариство прихильників українського спорту. Щоб втілити в життя ідею нашого спорту й виконати його завдання — зберегти молодь від денационалізації й виховати здорових і свідомих громадян, необхідно мати міцну спортову організацію.

Спортова Секція при „Соколі-Батькові“ у Львові, переорганізована тепер в „Український Змоговий Союз“, перейняла всю організаційну працю в тому напрямі. Однак „Український Спортовий Союз“ свідомий того, що без допомоги цілого громадянства праця не піде повним ходом, і тому хоче зорганізувати „Товариство Прихильників Українського Спорту“, до якого належали б старші поважні громадяне. Воно обняло б опіку над „Українським Спортом“ та дало б допомогу моральну — шляхом пропаганди між старшим громадянством — та матеріальну українським спортовим організаціям.

Програм літнього сезону Спортового союзу у Львові. Запоріжські змагання відбудуться у Львові 12, 13 і 14 вересня ц. р. Програма: а) біг 100 метр., б) біг 400 метр., в) біг 1000 метр., г) скок в височінь з розбігом, д) скок в довжину з розбігом, і) скок жердкою, й) мет диском, к. мет булавою, д) мет ратищем, м) мет кулею, н) гінці)

ПРИРОДА, НАУКА, ВІНАХОДИ.

„Perpetuum mobile“.

Сучасна наука, після нечислимих невдалих „доказів“, „експериментів“, „винаходів“, проголосила свій авторитетний вирок: *perpetuum mobile* — нісенітниця, а нісенітницею людям науки займатися соромно. І люде науки соромляться й уникають цього питання. Але людський розум, який від природи є дуже упертий, настирливий, то безнадійно скептичний, то безмежно віруючий, не годиться з постановами людей науки й... далі шукає. Напевне таких шукачів й сьогодні можна б знайти сотні. Одним з них є українець п. Ф. Гудима, б. артилерійський старшина російської армії. Цими днями п. Гудима познайомив людей науки й представників преси з своїм винаходом, який, на думку винахідника, зробить новий переворот у фізиці й механіці й викличе величезні зміни в економічному й соціальному житті.

Засада винаходу п. Гудими полягає в тому, що він звичайну вагу, яку, завдяки постійному земному тягненню має кожне тіло, бере за постійне прискорення й використовує, його у своїй машині таким способом, що 1) усовує тверду перепону, як протиділення силі ваги, вільного тіла рівноділення якої проходить через центр ваги тіла по рівнопадлій униз і 2) протиставить силі ваги, на підставі дослідів, зовнішню силу, що теж виникає з сили тягнення, але є протилежного їй напрямку й, завдяки фізичним умовам, не проходить через центр ваги тіла. Таким чином складається пара сил, яка й приводить систему машини в прискорений рух, при чому центр ваги тіла

не опускається, а сама машина під час прискореного руху втрачає частину своєї ваги, як раз ту частину, яка перейшла в рух. Цей рух машини — рух прискорений — можна використовувати як постійну працю.

Цими днями п. Гудима познайомив із своїм винаходом і експериментами, на яких він базує свій винахід, професорів варшавських високих шкіл, а саме: проф. сен. Каліновського, проф. Гродовського й проф. Бялобржецького. Ні один з зазначених проф. не міг науково відкинути експериментів і твержень п. Гудими, але до можливості здійснення ідеї машини винахідника, яка є останнім ланцюгом його експериментів, поставилися з недовір'ям, при чому проф. Каліновський і Гродовський покликалися на свою інтуїцію й висловились за необхідність переведення остаточного досліду, а проф. Бялобржецький заявив, що як що така машина й дала б вічний рух, то все ж не дала б прискореного руху, бо це суперечило б прийнятому наукою закону схорони матерії та енергії.

В даний момент п. Гудима шукає осіб, які б сфінансували будівлю не дуже складної й не дорогої його машини.

Ставлячись з певною резервою до винаходу п. Гудими, „Наш Світ“ не може не подати звістки про цей винахід, маючи на увазі заінтересованість ідеєю нашого земляка з боку людей науки, як рівно ж виходячи з того міркування, що честь винаходу, як що він удасться, повинна бути заздальгить закріплена за його автором.

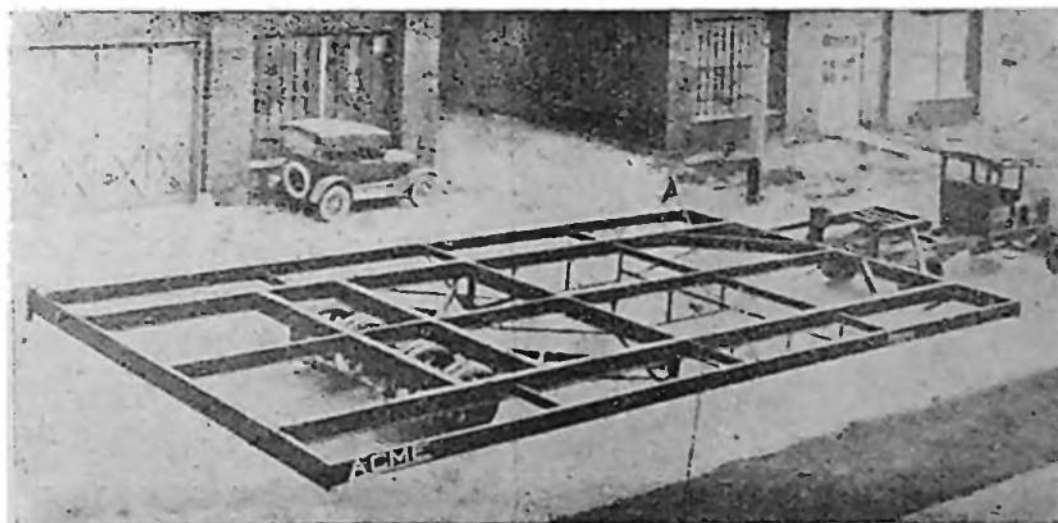
Хати на автомобілях. Коли американцям було потрібно перестіти на инше місце село Jennigs у штаті Мічиган, яке було збудоване серед лісів і через кілька років після вирубаня лісів прийшло до певного занепаду через брак у людности

крив ще сильніші проміні та легші для використання. Новим промінням Матюса дано назву „промінів смерті“ тому, що винахідникові вдалося при їх допомозі вбити мишу в ганноверській лабораторії. Однак сам винахідник тою назвою не користується.

Електрофікація Америки. На зїзді „Нешенал Електрик Лайт Ассосейшен“ в Атлантик Ситі, Н. Дж. представлено звіти з поступу, який зробила електрофікація Сполучених Держав Америки за останній рік: На Ніагарському водоспаді поставлено найбільше водяне колесо, яке на одній осі витворює 83,000

2. Одна з хат с. Jennigs на платформі.

1. Платформа з самоходом пристосована до перевозки хат села Jennigs у штати Мічиган.

праці, то американці вирішили просто переїхати на нові місця. Під цілі будинки, між якими були й досить великі, як напр., шпиталі, майстерні, церкви й т. инше, підвели широкі спеціальні платформи на колесах, зачепили їх самоходами й переїхали, не розбираючи хат, із їх мешканцями й з усіма хатніми речами на нове місце за 50 кілометрів. (Дивись малюнки № 1 і № 2).

Проміння смерті. Винахідник промінів смерті Гріндель Матюс одержав від англійського міністерства повітряної плавби пропозицію продемонструвати винахід ще раз перед представниками міністерства повітряної оборони. В нагороду за винахід міністерство запропонувало йому тисячу фунтів стерлінгів. По двох тижнях після випробовання міністерство скаже, чи набуде право на використання винайдених промінів чи ні. Однак винахідник відкинув пропозицію міністерства, бо оферта французького синдикату Ронських фабрик є для нього значно вигідніша. Він виїздить до Парижа для заключення умови. Англійське міністерство не дуже настоює на тому, щоб набути винахід, бо приват-доцент Шеффільського університету Уолл від-

кінських сил електричної енергії. В Брукліні біля Нью Йорку збудовано найбільшу парову турбину для витворювання електричності. Вздовж побережжя Спокійного Океану побудовано проводи, по яких переходить струя електричності в 220,000

вольтів на просторі сотень миль. За останній рік заведено електричне світло або електричне опівання в 1,350,000 нових домах. Нові заводи і фабрики коштували в останньому році 3,750,000,000 доларів і вже постановлено, що в найближчих десяти роках буде видано коло 10 біллонів доларів на збудування нових джерел електричної енергії. Всі електричні підприємства видали в останнім році понад три мільони доларів на оголошення в газетах. Електричне світло тепер коштує менше п'яти відсотків того, що воно коштувало в 1890 році, коли Едисон винайшов свою першу електричну лампу.

Прихальники науки Дарвіна. В Ньюйорській Академії Наук дохтори В. К. Грегорі і Мільо Гелмен, викладаючи про походження чоловіка, заявили, що вони цілковито годяться з теорією Дарвіна. На доказ вони показували три частини черепу малпи горілли, яка жила в лісах Індії перед кількома мільонами літ. Крім того, вони показали підписи шістьох ин. вчених, які вповні годяться з поглядом Дарвіна, що чоловік є найближчим свояком малпи горілли.

Вибух Везувія. З Риму повідомляють. Сила Везувія зростає все більше. Утворилися два нові кратери. Ліва і права вибухають тепер трьома кратерами.

Сповні в Київ. Останніми часами Дніпро почав значно змінювати напрям свого фарватеру, створюючи загрозу відходження на значну віддаль під Києва. Коло Києва і в районі

Черкас Дніпро сильно розмив береги, в зв'язку з чим утворилася небезпека великих сповзнів. В Києві сповзні загрожуючи цілому берегові з старовинними будівлями і цілим рядом фабрик.

ЦЕРКОВНА ХРОНІКА.

Одкритий лист українського православного населення—українських послів і сенаторів у польському соймі й сенаті—до митрополита Діонісія. Українська парламентарна репрезентація вислала до митр. Діонісія одкритого листа, в якому протестує проти самочинного введення в церковне життя григоріанського календаря, обвинувачує в невідстоюванні інтересів церкви й пастви, пасивності в моменті насильств і свавілля з боку сусідів, закидає йому боягузтво, ставлення власного спокою вище інтересів церкви й домагається негайного відкликання постанови про введення календаря нового стилю й скликання собору.

Як полемізує орган Митрополита Діонісія. В ч. 21 тижневика „Воскресное Чтеніє“ якийсь Vox дуже сердиться (аж на цілих 2 сторінках!) на „Наш Світ“, що ми ніби-то („Наш Світ“ ч. 9) присікаємось до вищої церковної влади в Польщі. Ми могли б обмежитись відповіддю: „Юпітере, ти сердишся—значить не маєш рації“. Але п. Vox ужив таких нечуваних у церковних органах способів і засобів полеміки, що ми не можемо не звернути на них уваги наших читачів, відкладаючи відповідь по суті до слідуєчого числа. Просимо послухати. „Воскресное Чтеніє“ полемізує з нами з приводу календаря („Къ вопросу о введеніи новаго стиля“), між тим як у нашій статті ні одним словом про це не згадується. Стаття Vox'a є властиво відповіддю на одвертого листа українських послів і сенаторів до митр. Діонісія й на статтю п. Косоноцького в „Нашому Життю“, але Vox чомусь дає відповідь на адресу „Нашого Світу“! Ба, навіть погоджується з п. Косоноцьким (чи з усім?) Очевидно п. Vox'ові трохи лячно було напасти на послів, сенаторів та секретаря клубу, то напав на нас. Знаємо, що сердиті люде иноді шпурляють безневинні тарілки, ломають стілці, б'ють дітей і т. д. Але чому б п. Vox'ові не знайти об'єкта де-небудь ближче, напр., на Зигмунтовській? Вказуючи на помилки в політиці митр. Діонісія, ми, своїм звичаєм, не вжили ні одного образливого слова. Пан „Vox“, не спростовавши й не відкинувши доводами ні одної нашої думки, усю свою статтю наповнив такими квітками, як: „низкопробное церковное политиканство“, „ложь“, „клевета“ і т. ин. Ще далі йде інсинуація про якесь „одно джерело“, „одну руку“... Кінчається — перекрученням і штучним урізуванням наших фраз... Поганих помішників і оборонців вибрав собі Владика Митрополит. А церковному органі соромно наслідувати брукову пресу.

Правила прийому Сільсько-Господарської Академії в Чехословаччині.

Ректор Української Господарської Академії в Ч. С. Р. оголошує прийом прохань на шкільний рік 1924-1925 на I, III та V семестри.

У. Г. А. в Ч. С. Р. по статуту, затвердженому Міністерством Хліборобства Ч. С., є Висока спеціальна Школа з 3-х літнім курсом навчання і розділяється на 3 відділи: 1) Економічно-Кооперативний (підвідділи: статистичний, кооперативний та економічний), 2) Агрономічно-Лісовий (підвідділи: агрономічний та

лісовий), 3) Сільсько-Господарсько-Інженерний (підвідділи: меліоративний та технологічний). На III і V семестрі наука в новому шкільному році розпочнеться 1 жовтня 1924 р., а про дефінітивне вирішення справи прийому студентів і розпочаття науки на I семестрі буде оповіщено додатково. Для прийому прохань обов'язують слідуєчі

ПРАВИЛА:

1) В склад студентів У. Г. А. приймаються громадяне з цілої української території, обох полів з закінченою середньою освітою (гімназія, реальна школа, середня сільсько-господарська або технічна школа; комерційна середня школа, учительський інститут (не семінар), 4 класи духовної семінарії і подібні школи, яких курс буде визнано Професорською Радою Академії вистарчаючим для вступу в Академію. Першенство мають українці-емігранти.

2) Рішенням Професорської Ради можуть бути прийняті до Академії особи без середньої освіти, одначе з відповідною підготовкою для слухання лекцій, з умовою, що на протязі одного року складуть матуру.

3) На вищі семестрі (III і V) можуть бути прийняті особи з відповідною підготовкою на других високіх школах.

4) Прохання про прийом належить надсилати до Канцелярії Академії найдалі до дня 20-го липня ц. р. Академія ручається лише за ті документи, що надіслані порученім листом на її адресу.

5) В проханні повинно бути зазначено: національність, вік, освіту, відділ і підвідділ на який кандидат хоче вписатися, перелік документів, які прикладаються і точна адреса кандидата.

6) До прохання прикладаються слідуєчі документи: а) власноручний опис життя, з обов'язковим зазначенням місця народження, місця постійного перебування кандидата в нормальні часи та національності кандидата, 5) свідоцтво про освіту в оригіналі, або в засвідченому зразку (так звані службові реєстри є не вистарчаючі).

Три фотографічних карточки.

Підписка коритися правилам, установленим для студентів Академії. Примітка: 1) прохання без документів не будуть розглянуті. Примітка: 2) Оригінальні документи осіб, неприйнятих в Академію, буде повернуто по вказаній адресі на виразне бажання претента.

6) Особи, що вже подавали в минулому академічному році прохання до Академії і не були прийняті за спізненням або за відсутністю вільних місць, повинні, коли бажать кандидувати при новому прийомі, поновити своє прохання з зазначенням своєї адреси і в разі потреби поновити документи.

7) Студентам, що не мають матеріальних засобів для прожиття, може бути призначена від Господарсько-Фінансової Комісії при Академії допомога, для чого треба подати окрему заяву, прикладаючи свідоцтво про матеріальний стан.

8) Студенти, які користуватимуться матеріальною допомогою від Академії, зобов'язуються після окінчення курсу Академії працювати для українського господарсько-культурного життя по півтора року за кожний рік навчання в Академії на стипендію.

Ректор Академії, професор І. Шовгенів (В. Р.).

З усього світу.

Горе Холмщини. Захоплення українських православних церков рим.-католиками поляками продовжується. 8 травня, в день іменин президента республіки, забрано відвічну українську святиню з часів Данила—в с. Спас. Захоплено також цекрви в селах Стужиця й Убродовичі. Населення мужньо боронило своїх церков. Передбачаючи це, ксьондзи й місцева влада стягнули поліцію й військо.

У Стужиці, як подає „Комунікат українськ. сеймового клубу“, людей топтано кінями, бито рушницями; жінок відтягували від церков за волосся, так що в руках полцаїв залишалися цілі пасма. В Убродовичах дійшло до розлиття крові: до 60 ч. поранено, з них 10 тяжко.

Наглий внесок з цього приводу українського клубу Сойм відкинув.

Український університет. Справою українського університету зайнявся політ. комітет Ради мін. Як повідомляють, справа українського університету буде полагоджена найдалше до 1 вересня 1924 р.

Віча в Галичині. З приводу шкільних утисків у Галичині відбулася ціла низка віч з членами Української Парлям. Репрезентації. У найближчих днях заповіджено віче у Львові для львівського повіту, в Стрию, Радехові, Копичинцях і Тереховлі. Йдуть приготування до таких віч в повітах, в яких з різних причин вони не могли досі відбутися, а саме в Бродах, Збаражі, Зборові, Скалаті, Бучачі, Борщеві, Заліщиках, Городенці, Косові, Кутах, Снятині, Богородчанах, Надвірній, Солотвині, Сколім, Турці, Старім Самборі, Самборі, Рудках, Саноці, Ліску, Добромилі, Ярославі, Чесанові, Любачеві, Яворові, Городку і Жовкві.

За права на повернення на батьківщину. Комітет західно-української еміграції у Відні 28 травня ц. р. звернувся вдруге до: 1) Союзу Націй у Женеві, 2) Конференції Амбасадорів у Парижі й 3) прем'єрів Англії, Франції та Італії з прозьбою: Вжити енергійних заходів, щоб удержати в правній силі постанову артикулу 92 Сан-Жерменського мирового договору відносно українського населення Сх. Галичини, як також, щоб українські емігранти зі Сх. Галичини, могли без перепон в найкоротшому часі та безпечно вернутися у рідний край. Прозьба викликана тим, що польська влада не видає паспортів емігрантам на повернення до краю, а тих, що повертаються самовільно, арештує.

Маніфест „Тісного Народнього Комітету.“ Під датою 7 червня комітет видав маніфест до українського населення, в якому, між иншим, підкреслює потреби загально-національного фронту, заступленого всіма українськими політичними партіями. Практичною виявою цього фронту мала би бути міжпартійна установа в краю, якої еманациєю був би загально-національний центр за кордоном. До часу створення загально-національної міжпартійної установи та біеманації за кордоном — Народній Комітет висловлюється за-продовження мандату дотеперішнього закордонного центру. Маніфест, видрукований у „Прапорі“, сконфісковано.

„Українська національна більшість.“ У списі часописів, заборонених польським урядом, є 178 назв, у тому числі 54 українських, 28 жидівських, 28 польських, 4 французьких і по одному в мовах білоруській, болгарській, італійській і сербській. Ми маємо більшість!

Політичні події у Франції. Після нових виборів ліве крило в парламенти склало більшість. Кабінет Пуанкаре подався до демісії. Президент Мілеран запропонував сформувати кабінет Ерію. Той відмовився прийняти призначення з рук Мілерана, а тимчасом парламент домагався уступлення президента, якого обвинувачувано в порушванні конституції. Мілеран покликав тимчасовий кабінет Марсалья, заяви якого від імени президента Палата не прийняла. Тоді Мілеран подався до демісії. Національне зібрання, що складалося з 860 членів сенату і палати послів, більшістю 515 голосів обрало президентом Франції Думерга.

Новий французький президент. Гастон Думерг, нововибраний президент фр. республіки, має тепер 61 рік. З професії є адвокатом. Прожив кілька років у колоніях, спочатку в Кохінхіні, потім в Альжирі, як мировий суддя. Дуже рано став міністром та членом сенату. В р. 1913 був президентом міністрів. Підчас війни належав якийсь час до кабінету. В р. 1921 був міністром фінансів і з цього часу залишився президентом сенату.

Він є старим та визначним членом радикально-соціалістичної партії. Слід згадати, що в 1915 р. між президентом міністрів і президентом республіки вчинив такий же конфлікт, як тепер між Мілераном і Ерію. Та конфлікт закінчився тим, що президент міністрів став президентом республіки. Слід згадати, що Думерг у 1914 р. був рішучим противником трьохлітньої військової служби, яку тоді введено. Він є великим прихильником мирової політики.

Причина, чому вибрано Думерга, а не Пенлеве, лежить у старій традиції, згідно з якою голова сенату стає президентом республіки. Так було при виборі Любе і Фалієра. Відступлено від традиції при виборі Дешанеля. На вибори вплинуло також становище правих партій, які не хотіли Пенлеве, що має багато „лівіші“ переконання. Річ ясна, що роля президента міністрів у діяльній політиці є багато значніша. Президент республіки у Франції веде політику спільно з міністерством і він назначає президента міністрів та міністрів (на пропозицію цього останнього) на основі парламентських орієнтацій. Бере участь у міністерських офіційних нарадах як голова. Однак не може відкидати рішень парламенту, а відсилає їх ще раз до вирішення і тільки раз, і на місяць, може відложити засідання парламенту. Призначення президента міністрів, який у першій мірі є залежний від парламенту, і заступництво держави назовні — це два найбільші права президента фр. республіки.

Думерг був одним з найенергійніших французьких міністрів, схильний до великих реформ. Він працював у міністерствах Рувіє, Саррієна, Клемансо та Бріяна на полі торгівлі та громадської праці

Новий французький кабінет міністрів. Ерію на пропозицію Думерга сформував кабінет у складі: Ерію през. мін. і нін. загр. справ, Ренольд справед., Шотамп вн. сп., ген. Нолле війна, маринарка Дімакнелль, Клементель фінанси, Франсоа Альбер просвіта, Ренальді торгівля, Кель хліборобство, Дальдіє кольонії, Жістен Годар праця, гігієна, Дальдіє звільнених земель, Бовіє Ляпіє мін. емеритур. Установлено чотири держ. підсекретаріати: почт (Пер Роберт), торг. маринарки (Має), літництва (Енак), техн. науки (Мор Гіяфері). В склад кабінету входить: 4 сенатори, 13 депутат. і ген. Нолле, який не є членом парламенту. Чотири сен. належать до лівиці, радикальної і соц.

лівиці. Теки депутатів поділені так: 2 ліві рад., 8 радикали і рад.-соц., 3 республ.-соц.

Еріо має намір вести мирову політику й перш за все досягнути замирення з Німеччиною. Його візити до німецького посольства в Парижі, вперше після війни, надають великого значіння.

Пленум Центр. Ком. Комуністичної Партії. Пленумом ЦКРКП. новаго складу до Політбюра обрано: Бухаріна, Зіновєва, Каменєва, Рикова, Сталіна, Томського і Троцького. Кандидати: Молотов, Калінін, Рундзутак, Дзержинський, Сокольников і Фрунзе. В оргбюро обрані: Андреев, Бубнов, Ворошилов, Догатов, Зеленський, Каганович, Калінін, Молотов, Ніколаєва, Смірнов і Сталін. Кандидати: Дзержинський, Томський, Фрунзе, Чаплін, Антонов і Лепсе. В Секретаріат обрані: Сталін, Молотов, Андреев, Каганович і Зеленський. Генеральний секретар — Сталін. Редактором „Правди“ затвержено Бухаріна.

З'їзд Ради Ліги Націй. 11 ц. червня голова з'їзду, прем'єр-міністр Чехословаччини Бенеш відкрив чергову сесію Ліги Націй. Висловлено співчуття австр. прем'єр. Зайпелєві. Питання Гданська знято з огляду на порозуміння його з Польщею. Нота Німеччини про виведення французького війська з окупованої території визнана за „не дуже спішчу“ й відложена до наступної сесії. Серед інших питань на черзі стояло про „еміграцію“, торговлю жінками та дітьми, допомогу Албанії.

Відчинення конференції праці. 16 ц. червня відбулося перше засідання 6-ої міжнародньої конференції праці в присутності Ради Ліги Націй. Головував франц. делегат Фонтена. Д-р Бенеш у привітальній промові сказав:

„Міжнародне бюро праці працює вже 4 роки й корисні наслідки його праці вже виявляються у всіх країнах. Мільйони орган. робітників і тисячі підприємців приєднуються до нього й радо в окремих випадках приймають його директиви. В інших випадках — працюють спільно з ним. Метою самого Бюро є внести одноманітність у соціальні й економічні умови праці, впорядкувати й покращити її, замінити несумлінну конкуренцію на чесну й людяну й тим допомагати зближенню країн та народів. Міжнародне Бюро праці, працюючи вкупі з Лігою Націй, служить укріпленню мира й виробленню підстав нового суспільства“.

Вбивства посла. Фашисти Італії вбили в Римі посла-соціаліста Маттеоті. Арештовано 10 чол.

Конференція нац. меншостей у Женеві? Деякі словінські часописи приносять вістку про майбутню конференцію національних меншостей у Женеві: „Конференція національних меншостей, яку підготовлює Радіч, відбудеться у Женеві. Згідно з повідомленням віденської „Die Stunde“. В конференції візьмуть участь, крім німецьких меншостей з Чехо-Словаччини, Югославії і Польщі і словінські меншости з Австрії. Конференція розпочнеться в кінці вересня підчас засідань Союзу Народів.“

Нова емігрантська організація. В Празі засновано нове студентське товариство „Об'єднання студентських емігрантських організацій Сходу Європи“. Ініціативу до повстання тої нової організації дали українці. До товариства ввійшли українці, білорусини, грузини, вірмени, монголи, дагестанці та литовці. Урядовими мовами товариства є мова чеська і французька. Товариство має свій орган „L'Orient Libre“, що появляється у літографованому виді. У першому випуску названого органу поміщена між іншим також стаття С. Шелухина п. з. „В ім'я волі“.

Зменшення населення Франції. По останній статистиці у Франції живе тепер менше 40,000,000 людей. В 1914-ім році було там 41,500,000 населення. Значить, за десять літ воно зменшилося на 2 мільйони. Підчас війни Франція втратила около двох мільйонів людей, але це все ще не виправдує того, що за 10 літ нема ніякого приросту. Між іншими та сама статисти-

стика виказує, що в 1923 році у Франції було на 27,000 менше шлюбів, ніж у 1922-ім.

Одежа голям. Військове міністерство дозволило залишити інтернованим українським козакам, які звільнюються від роботи при військових частинах, видати їм на час цих робіт військову та цивільну одежу.

Кресові закони. Польський уряд склав проект нових так званих „кресових законів“, а саме: 1) Законопроект про урядову мову в державних інституціях „на кресах“, по якому в де-яких випадках буде допускатися мова місцевого населення; 2) Законопроект про організацію „на кресах“ шкільництва з де-якими увагами про школи національних меншостей. Законопроекти не тільки не розв'язують пекучих питань адміністративного й шкільного характеру, але, навпаки, вносять де-які обмеження й неясність (шкільництво), й тому сеймові клуби національних меншостей ставляться до них негативно.

Новий український часопис. У цьому місяці має вийти в Букарешті перше число українського літературно-політичного двотижневика „Об'єднання“. Видає Громадський Допомоговий Комітет у Румунії та Управа Філії Українського Т-ва Ліги Націй. Начальним редактором має бути Дм. Геродот.

Обмеження книгарень. Міністерство Освіти в Варшаві виготовлює проект, які має відібрати в книгарень право продажу шкільних підручників. Книжки продаватимуть школи. Союз книгарів заявив проти цього проекту протест.

До Шановних Читачів і Передплатників.

З причини страйку зецерів ми позбавлені були всякої можливості випустити своєчасно чч. 10, 11 й 12 й тому змушені видати їх разом одним зошитом.

Не малою перешкодою в справі видання часописів взагалі є неакуратне висилання переплатниками належної від них передплати. Мусимо подати тут, що до 180 передплатників не внесли передплати за червень, коло 40 за травень і понад 25 ще за квітень.

Ще гірше вбивають видавництва наші де-які книгарні й кіоски: з них 20% не заплатили нам ще ні одної марки, починаючи з першого числа; інші не урегулювали більш чи менш значних сум. Коли взяти під увагу, що одно число „Нашого Світу“ коштує біля 450 злотих, що на місяць складає 1800 злотих, то легко зрозуміти, чи можна при таких умовах видавати український часопис. Не дивно, що гине українська преса в той час, коли чужа розвивається з кожним днем значніше.

З огляду на вищезгадане, просимо як Шановних Передплатників, так і Книгарні негайно, з перцюю відвортною поштою, урегулювати залеглості.

Редактор-Видавець **В. Островський.**

ПАСІЧНИК - ПРАКТИК,

завідуючий та інструктор пасіками, по над 1/2 тисячі в руху рамкових уликів різних систем. Довголітня практика. Рекомендації може подати. Одинокий. Шукає зараз посади. Згоден дати %.
Серйозні пропозиції адресувати: Д-р П. Шепченко для пасічника. Радивилів на Волині. Польща.

КОЖНА ІНТЕЛІГЕНТНА ЛЮДИНА МУСИТЬ
ПРОЧИТАТИ НОВУ ПОВІСТЬ

КЛИМА ПОЛІЩУКА

п. н.

„СВІТ ЧЕРВОНИЙ“,

в якій живо й захоплюючо описано життя київської Богемі на тлі перших рухів сучасної Револуції.

Ціна примірника 1 зл. і 85 гр.

Замовляти через Редакцію „Нашого Світу“.

ЧИТАЙТЕ ОДИНОКИЙ НА УКРАЇНСЬКИХ
ЗЕМЛЯХ У ПОЛЬЩІ

ЩИРО УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

„ДІЛО“

ЩО ВИХОДИТЬ
УЖ 42 РІК

у Львові, заснований бл. п. Володимиром
Барвінським в 1882 році.

Редакція й Адміністрація міститься:

У ЛЬВОВІ, Ринок 10. I пов. (Дім „Просвіти“).

Коего пошт. щадн. 143.322. — Адр. тел.: Львів „Діло“.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

Місячна передплата за границею: в Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 л., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. кор., Румунії 100 лев, Булгарії 50 лев. — Зміна адреси платиться.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

МОЛОДА УКРАЇНА

ілюстрований часопис
для молодіжі

Додат. „Світ Дитини“.

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА ДЛЯ КРАЮ
12 ЗЛОТИХ

ОСНОВНА ЦІНА ПРИМІРНИКА 50 ГР.

Редакція і Адміністрація:

Львів, вулиця Зіморовича Ч. 3.

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ

МІСЯЧНИК УКРАЇНСЬКОЇ ПЛАСТОВОЇ МОЛОДІ ДЛЯ ЛІТЕРАТУРИ, НАУКИ І ЗАБАВИ.

Виходить раз на місяць.

Ціна числа 1 зл.

АДРЕСА: Іван Чепига, проф. гімн. Станиславів,
Липова 76.

ПЕРША ПЛАСТОВА
ТКАЦЬКО-КИЛИМАРСЬКА РОБІТНЯ
під управою

МИХАЙЛА ГОРБОВОГО

Косів ad Коломия.

Приймає замовлення на ткацько-килимарські вироби по присланім або довільним взірцям.

Робота солідно викінчена, з найкращого матеріалу, витримає всяку конкуренцію.

Замовлення виконуються по черзі напливу.

НАШ СВІТ

український ілюстрований літературний і популярно-науковий тижневик,

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

В КРАЮ: На місяць — 3 зл., на 2 міс. — 5 зл. 50 гр.
ЗА КОРДОН: в Америку — на 1 міс. — 1 дол., на 3 міс. — 2 дол.; в усі країни Європи на міс. — 75 центів (у місцевій валюті). Незаможним — знижка.

ЦІНА ОГЛОШЕНЬ:

КРАЄВИХ: ціла ст. 125 зл., $\frac{1}{2}$ стор.—65 зл., $\frac{1}{4}$ ст.—35 зл., $\frac{1}{8}$ ст. 20 зл., $\frac{1}{16}$ ст. 12 зл.
ЗАКОРДОННИХ „ „ 25 дол. „ „ 13 дол. „ „ 7 дол. „ „ 4 „ „ „ 2 д.

Warszawa, ul. Długa 50, m. 47, Redakcja „NASZ SWIT“.

або: Warszawa, Poczta Kasa Oszczędności (P. K. O.) № 8818. „Nasz Swit“.

УВАГА: Нові передплатники на червень можуть одержати всі числа за квітень і травень з додатками за 4 зл.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ!

КНИЖКА

ВІСТНИК УКРАЇНСЬКОГО КНИЖКОВОГО РУХУ.
Орган „Союза українських Книгарень і наглядень“.
Редагує КОЛЕГІЯ. Видає: В-во „БИСТРИЦЯ“.

Рік видання третій.

КНИЖКА

при участі відомих укр. письменників дає оцінку кожної книжки, визначає її якість і хиби, подає відомості про діяльність укр. вид. і їх майбутні плани.

КНИЖКА

веде пропаганду поширення укр. книжки, подає інформації про ведення книгарень, кольпортажі книжок і бібліотек.

КНИЖКА

КНИЖКА

є необхідна для всіх, хто цікавиться письменством, особливо для книгарень, бібліотек, читалень, освіт. тов. та учительства.

КНИЖКА

має при кождім випуску безпл. додаток п. з. „Всеукраїнська бібліографія“, під р. Ів. Калиновича.

КНИЖКА

куштує річно 10 зл., річник II (1922) і III (1923) по 10 зл. за річник. Для заграниці 3 ам. дол. або їх вартість у іншій валюті.

Ч. 6—10 1924 р. коштує 4.50 зл. з поштою.

Нові видання для бібліографії, листування, матеріяли і гроші належить слати на адресу:

Українське Видавництво „БИСТРИЦЯ“, Станиславів, вул. Липова, Ч. 76.

ПЛАСТУНИ, ПОЗІРІ!

Хто приєднає 5 передплатників,
одержує „Наш Світ“

БЕЗПЛАТНО!

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка.

Львів, Ринок 10.

продає по зниженій ціні до кінця квітня

„АКОРДИ“

найбільшу та прегарно ілюстровану антологію української поезії, зладжену д-р Ів. Франком.

Ціна пр. 4.500.000, опр. 7.500.000 Мп.

КРІМ ЦЬОГО, МАЄ КНИГАРНЯ БАГАТО ІНШИХ БЕЛІТРИСТИЧНИХ І НАУКОВИХ ТВОРІВ. ЖАДАЙТЕ КАТАЛОГІВ. НА ПРОВІНЦІЮ ВИСИЛАЄ ЗА ГОТІВКУ АБО ЗА ПІСЛЯПЛАТОЮ.